

309600

వ త్రి దినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 2 చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ అక్టోబరు నెల 26 వ తేది మంగళవారము No 177

సంపుటము. ౨. రాక్షస నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ చవితి ర. సంచిక ౧౭౭

మోటారు బండ్లు నడుచుచున్నవి

గ్రామముల వివరము

కాకినాడనుండి ప్రతిదినము ఉదయం 7 గంటలకు బయలుదేరి కోటిపల్లి 9 గంటల 30 నిమిషములకు చేరును. తిరిగి కోటిపల్లిలో 10 గంటలకు బయలుదేరి కాకినాడ 12 1/2 గంటలకు చేరును. మిగిలిన గ్రామములకు 2 1/2 గంటలకు చేరును. తిరిగి కాకినాడునుండి కోటిపల్లి వెళ్లకనే 3 1/2 గంటలకు బయలుదేరి గోదావరి కాలనీ చేరును. ఉదయమున కోటిపల్లికి వెళ్లుచుండికి ౧౧-౨-౦ చార్జి వసూలు చేయబడును. ప్రోవీడెన్స్ డివిజను అధికారి చేయబడును. మధ్యాహ్నము గ్రామములకు బయటికి ౧౦-౩-౦ చార్జి చేయబడును. ప్రోవీడెన్స్ డివిజను అధికారి చేయబడును. ప్రతిరోజు బయలుదేరి బద్దల కాకినాడలో వాష్టవకోట్లకు గంతెత్తి సమీపముగా వచ్చి ఆచంటకు బయలుదేరుదుగాని టేక్స్ ట్యూబుల అక్కరలేదు. ౨౪ గంటలకు ముందుగా టేక్స్ ట్యూబుల అక్కరలేదు. మిగిలిన ప్రాంతములకు ఫర్ ఆఫీసు ఎంట్రీ గా వచ్చి మోటారు ట్రాన్సిటుకంపెట్ కర్డ్ల బండి బయలుదేరి కాలనీ చేరును 1/2 గంటలముందుగా టేక్స్ ట్యూబుల విక్రయించబడును. బయలుదేరి మోటారు కార్లు కార్లకు మోటారు కార్ల కర్డ్ల కిక్కుబడుదును. ఇందును గురించి కేటెగరీ కంట్రాక్షన్ గాని కోరువారు అందా పోషే కేటెగరీ సూచన చదవవలెను.

ఇంగ్లీషు మోటారు ట్రాన్సిట్లు కంపెనీ, కాకినాడ

The English Motor transit Company, Automobile Engineers, Proprietor, A. SUBBARAYADU COCANADA.

ఆంధ్రపత్రిక - దిన పత్రిక

చందా వివరము.

Table with 2 columns: Subscription type and Price. Rows include 12 మాసములకు, 6 మాసములకు, 3 మాసములకు, 1 మాసమునకు.

ఆంధ్రపత్రిక - వార పత్రిక

Table with 2 columns: Subscription type and Price. Rows include 12 మాసములకు, సంవత్సరాది సంచికతో.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

చెన్నై పురి.

అనంత గృంథమాలయందలి ప్రథమపురుషునిము

శ్రీ వాల్మీకి రామాయణము

ఆంధ్ర ప చ న ము.

ఈ పుస్తకమునందు మొత్తము 115 అతిసుందరమైన పటములు ఉన్నవి. కొన్ని ప్రతులే విశిష్ట ముద్రాకళలతో ముద్రాపాడి తెచ్చింపబడినవి. చాల, అయోధ్యాకాండములు ౧౦ పాఠ్యకావ్యము - ౧ కోటైండు గిట్టుచేయ. ౧ సుపుటము ౪౦ పాఠ్యములు 3 ర౦ ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు ౧౦ పాఠ్యకావ్యములు కావీకోటైండు ౧ సుపుటము ౪౦ పాఠ్యములు ౪ ర౦ యుద్ధకాండము-మూడుభాగములు, 3౪ పటములు 3 ర౦ తెల్లబ్రెయిడింగ్ ౪౦ పాఠ్య కావ్యములైన మంచిఅయ్య, మేలేనకావీకోటైండు, చాల అయోధ్యాకాండములు ౧౦౦ డిటో ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు ౧౦౦ డిటో ముద్దకాండము మూడుభాగములనుంపుటము ౪ ర౦ కిరీగానుకాలిన్గములు ౦ ర౦

వైగంధములకు కపాలాభిషేకము ప్రత్యేకము.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ శంకరు కో, ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము, మదరాసు.

Amrutanjan Best Indian Pain Balm. అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము. చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-౧. తలనొప్పులనూన్పును, వాయువుబోట్ల బొగ్గొట్టును. పిచ్చిపువ్వుల బొగ్గొట్టును. పొట్టబొగ్గొట్టును. వనరూపకలచే హిందూ దేవతలను. తయారుచేయబడు మంచిమందు. ప్రతిఇంటనుండదగిన చౌకయైన వైద్యసహాయము. సువాసన గలిగియుండును. అమృతాంజనం షేజీ, 109, ప్రభోద్పు, బొంబాయి. 7, అంబునెట్టిపి, మదరాసు.

నల్లసంవత్సరాది సంచిక

నల్ల సంవత్సరాది సంచికను సంవత్సరాదికి ప్రతి రెండువారై ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. దానియందు ప్రయత్నము గావలసిన వ్యాసములు చిత్రపటములు సత్వరంబుగ చేరవలసి ప్రతి ఒక్కరినీ సకాలమున వెలువడుట కవకాశము గలుగదు. భాషాభిమానులు తమ వ్యాసములను త్వరగా బంపి నూ యుద్వయమునకు దోడ్పడ ప్రార్థితులు. ఉపయోగపడన చిత్రపటములను (బండ్లలవి) వారు వారిని వెంటనే పంపుటకు ప్రార్థితులు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

7, తంబునెట్టిపి, మదరాసు.

వజ్రగుళిక

20 మాత్రలగుల డబ్బీ 1-కి రు. 1-౦-౦ ధాతువునకి, బలమునకు ప్రాణ హాని రక్షింపుము సరకులన్నియు కారణములు రక్షింపుము నుది ఆరోగ్యము నూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శక్తి వ్యాధిగ్రస్తులకు మరలను, ఆరోగ్య యత్నమువలన గలుగును కృత్రిమము, ముఖ్య రోగములు, దురభ్యాసములు, వివాహితేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును.

రోమహరి

డబ్బీ 1-కి అ 0.8-౦ వి. పి. ౧-12-౦ ఈ భస్మమును నీటిలో గట్టిగా కలిపి పట్టించి రోమములు రెండు నిమిషములలో మొరలెత్తిన రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కును. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును. అమృతాంజనం షేజీ, బొంబాయి అండ్ మదరాసు.

మంచుమృదులకు వర్షపాదము దోమలు, నల్లలు, చిరుబలు, చీమలు, ఈగలు ముచ్చగు పురుగుల జాధల నుండి తొలగింపబడును. ప్రపంచ ప్రసిద్ధి వహించిన జపాను పారిచే తయారు చేయబడినది.

వజ్రగుళిక దోమలను నశింపజేయునది

కాటోల్ పాదరు

నల్లలు, చీమలు, ఈగలు, చిరుబలులు ముచ్చగు ప్రపంచ ప్రసిద్ధి వహించిన జపాను పారిచే తయారు చేయబడినది.

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును పారదోలును 2:౦ కెట్టలుగల పెట్టె 1-కి అ 12

మీ ఆరోగ్యకాంక్షలకు చిరుబలు, పడక కీడ్లనుండి నల్లలు, దోమలు, పుస్తక పేజీలను చిరుబలుండి కాపాడును.

పేసె, టెఫోయిడ్ మలేయ రోగములు రాకుండ కాటోలు నిన్ను కాపాడుచుండును. ఒక సారి ప్రయత్నించినవారు అనేకే నిమిషముల నుండి నేరను. అనేక వక్రప్రదర్శనములనుండి అనేక బంగారుపతకములను గొప్ప బహుమతిగా పొందినవి. అజామి అంటు కంపెనీ, ఒకాక, జపాన్ వారిచే తయారు చేయబడినది. పాడిగుబొట్టములు ముడిదీయబడుటగాను అర్థకాచీ 1 బాగ కంపెనీ దుకాణ పట్టణమునండి వ్యాపకములు తమ వినివారము వాస్తవ, దోమ, విడివిడిగా వ్యాపించుచుండును.

నోలు వివరములు: టి. హరతిండు శ్రీ, 16 వైసలుబారు రోడ్డు, మదరాసు.

ఆయుర్వేద కళాశాల, మదరాసు

[నెమలి సుబ్బరావుగారు]

వైద్యశాస్త్ర పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు మదరాసులో ఆయుర్వేద కళాశాలను స్థాపించి జరిపించుచున్నది. ఇది వారి స్వచ్ఛందముగా తెలియును. ఈ మహనీయుడు పురాణములను ఆయుర్వేదము నభివృద్ధిపరచుటకు ఈ కళాశాలను స్థాపించి మన దక్షిణ దేశమున కంతయు వన్నె దెచ్చెను. ఈ కళాశాలాభివృద్ధికి కొంత వీరు చేయుచున్న ప్రయత్నములను వివరింప సాధ్యమగును. వీరు మిక్కిలి ఓర్పుతోను, పట్టుదతోను పాటుపడి యీ కళాశాలను కాళ్ళపడవి రెను నాచుచును ఆ చంద్రాగ్రముగ నిలువలయునని మిక్కిలి కృషిచేయుచున్నారు. మరియు, మన దేశమునందు ఆయుర్వేద వైద్యుల కందరకును ప్రోత్సాహము గలుగునట్లు, ఈ దిశించు మనమున హిందూదేశమునందలి సకల రాష్ట్రములందును వైద్యశిక్షామంతులను రప్పించుటకై మదరాసునందు గొప్ప శుభ యోర్పులు చేయుటకు తగిన ప్రయత్నములు జరుపుచున్నారు. వీరు స్థాపించి ప్రయత్నించిన యీ గొప్ప కార్యము జరుపుకొనగ జరుగునటకు ఏలటి సంకేతములేదు.

ఇట్లు ఈ మహానుభావుడు లోక ప్రసిద్ధులగు మన ఆయుర్వేదమునకు పునర్జీవము గల్పించి, యిట్టి పరోపకారమును వైద్యవిద్యకు సామాన్య విద్యావంతులగుచు నయితము అభ్యసించుటకు వీలుగనుండుటకై వీర కళాశాలలో ఆంధ్ర భాషయందు లేఖనము తీసికొనక నేర్పుచున్నారు. ఇట్టి సమస్యనులు వీరు కల్పించియుండియు, అనేకులు పాఠశాల ముందు జరుపుటకై వచ్చుటలేదు. ఇందులకు కారణముయో సాంకేతికతయేనని.

సాధారణముగ మనలో మెట్టివ్యక్తకాపక్షియందు తేజవారు మిక్కిలి లాభకరములును, ఫించెక్ పొందకలిగిన వైద్యుల గవర్న మెంటు ఉద్యోగములందును ప్రయత్నించుచు. వైద్యవిద్య నేర్చుకొనవలయునని ఆపేక్షగలవారు ఒక అసిస్టెంటు సర్జను పక్షికు జరుపుటకు మెడికల్ కాలేజీలో చేరుదురు.

కాబట్టి ఆయుర్వేద కళాశాలలోనే సుదేశములవాడు ముఖ్యముగా వైద్యమునందు పరిశ్రమించు కృతార్థులుగా; మందులను వైద్యుల కేర్పరిచునగు నుందురు. ఇట్టివానికి తరచులు లోక విద్య గలుగుటయే గాక, వీరు విద్యాభ్యాసమున కాలమునందు భోజనమునకై దగిలయేగావులు చేసిన అనేకరీతులు ఈ పాఠశాలయందు జేరుటకై వచ్చుటలు సాధ్యమగును. ఈ సర్వసంఖ్యయొక్క సులభమైన బుక్స్ లు, నోటులను కొట్టుటకై చట్టముల నేర్పాటు చేసినట్లు ఆంగ్లేయ వైద్యవిద్య కేర్పరిచుటకు సంఖ్యయొక్క సులభమైన కొలది వైద్య పుస్తకములనుండి ఆంధ్రకావ్యముచేతకోకృతార్థులుగాక, పోయెముగా ఆనుకట్టు లేర్పాటుచేసికొనవచ్చునట్లుగా తేలియందును వైద్యులనోట మట్టికొట్టుటకై మనముగ నొక చట్టముగావులు చేయుటయేగాక, కలకత్తా మొదలగు పట్టణములలో స్థాపించబడియుండు ప్రయత్నము వైద్యకళాశాలలలో జరిగినప్పుడు పరిశ్రమించిన వారికి మాత్రమే మొదలగు గౌరవ నామములందుకొనుటకు అర్హతగలవండునట్లు ఒక చట్టమును గవర్నరు జనరల్ గారి కాసననిర్మాణసభలో దెచ్చి వేర్పరచబడి యున్నది.

కాబట్టి ఆంగ్లేయ వైద్య కళాశాలలో జరిగి పట్టములు పొందినవారు గాక మరెవరైనను ఇంగ్లీషు మందులు వాడుటకు తెలుసంద. ఇందులకు అట్టి వైద్యులయొక్క సంఖ్య నానాటికి తగును. లోగుల సంఖ్యవృద్ధిచును. వైద్యులకు ఫీజులేర్పాటు ఎక్కువగును. ఇందులకు వీరసాదము ఎట్లు ప్రయోజనమునో మీరయోచింపును. వీరికి మన వైద్యులే నతి నవా?

సామిక్యపరమ మన ఆయుర్వేద వైద్యకాస్త్రముం తెలుసు సంస్కృతభాషయందును ఆంధ్రమునందును వ్రాసుబడి యున్నది. కాబట్టి ఈ భాషలభ్యసించి మన ఆయుర్వేద వైద్యులకు పాటిగాకర్చి ప్రెంచెప్పిన చట్టములనాటి చట్టములను ఏర్పాటులే నుటకై ఆంగ్లేయ వైద్యులు ప్రయత్నించుచు నుండుటలగుచుండును. కాబట్టి దేశభిమానులగు మహనీయులు మన ఆయుర్వేదకళాశాలను వృద్ధిపరచి, వానియందు జరిగి వైద్యమునకు "వైద్యశాస్త్రము" "కవిరాజ" మొదలగు పట్టముల పొందినవారిని మన రాజధానియందలి మాఖ్యపట్టణములలో వైద్యుల నేర్పాటు చేయనట్లు సర్వవిధముల ప్రోత్సాహముపరచుచు.

మనదేశమునందు గవర్న మెంటువారును, లోకల్ ఫండు వారు ఆనేక స్థలములందు ఆనుకట్టుల నేర్పాటుచేసి భారతదేశముగ మండలియైనట్లు తగిన సదుపాయములు జనులకు గలగజేసియుండియు, ఇప్పటికిని గొప్ప విద్యావంతులు నయి తమ దీర్ఘ వ్యాధులకు మన వైద్యులకద్దనే మందులను నేపించుచున్నారు. సామాన్యజనులకు ఇంగ్లీషు వైద్యమునందు నమ్మకములేదు. ఆనుపత్తికి కల్పించెదల వీరవారను మాకు సీహింద నీళ్లు హాసి యిచ్చుచున్నారని వాడుచున్నారు. అట్టి వారికెంత బోధించినను నమ్మకములేదు. వారు యానాపాటా గానిగద్దనో, కుమ్మర గోవిందుగద్దనో లేక మంగలంగని గద్దనో లేక దూతల ఫక్షిగనిగద్దనో మందుతీసికొనుటకు నమ్మలేదును గాని ఆనుపత్తికి కల్పించుట నమ్మలేదును.

కాబట్టి ఆయుర్వేద వైద్యుల సంఖ్యను వృద్ధిచేయుటకు విశేషములు మిక్కిలి సులభముగా చికిత్సలనుపొంది గురుపదగలరు. ఇట్టియుద్యమ, ఆంగ్లేయయుద్యమ నేర్పిన ముమ్మలకల విశేష ఫీజును ఆసింపకు. వారివారి కేర్పరి ఆలోచించి పోవుచుండురు.

"గుర్జిగా మెల్ల క్రేస్తమన్నట్లు", పూర్వోత్తరములు తెలియని యానాపాటాగాని, కుమ్మర గోవిందు మొదలైన వారి ముమ్మలకన్నను, ఆయుర్వేద కళాశాలలోజరిగి, అచ్చట గొప్పపరిశ్రమయందు జేసినవారు ప్రతి గామమునందు ముమ్మలక నేర్పించునట్లు చేయుట ఉత్తముగదా? బంగళా దేశమునందు ఆయుర్వేద వైద్యులకు గొప్పగౌరవము గలదు. అందులకు కవిరాజ సరేంద్రుని వాడు నేను మొదలగు ఆయుర్వేద వైద్యులవారు ఆ దేశమునందు విశేష సంఖ్య యేర్పడినట్లు. ఈ కవిరాజు లోగులకు చికిత్స చేయుటయే గాక ప్రసిద్ధి కెందరి ఆయుర్వేద వైద్యులవారు లను తమరుచేసి వానాదేశములందు వికృతించి కీర్తి పదములు వాడురు.

ఆంగ్లేయదేశమునందు వచ్చు మందులకు వాడుచుండుటకు వలన దేశమునకు గలగు మందుల గొప్ప నష్టము ఈ యుద్ధకాలములకు మనదేశ జనులకు బోధపడింది. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా, ఇటాలియా మొదలగు దేశములనుండి తెప్పించి మన ఆంగ్లేయ వైద్యులు వాడుచుండిన పేటెంటు మందులు, ఇతర ధృతులు మొదలయినవి యిప్పుడు వచ్చుట లేదు. అందులకు ఆంగ్లేయ వైద్యులకు కల్పించెదల వలసికొని మందులు చేర్చి యిచ్చుచున్నారు. అందు వలన లోగములు త్వరగా నివారణ మగుటలేదు. డాక్టరుగారి విజిల్ల సంఖ్య యెక్కువై ఫీజు మెల్లము వృద్ధిచుచున్నది. గాని యేలటి ప్రయోజనము లేదు.

ఆయుర్వేద వైద్యులలో వాడుటకు మందులు మన దేశములో ఉత్పత్తి అగు లోహములు మూలకలకల్ల చేయుటకునున్నవి. మరియు మూలకలయొక్క దృఢులకన్న నయూరి కలందుండి ఉపాదము కాచి తీసికొనుటయొక్క సులభముగా నగుదా? కాబట్టి వైద్యకే వైద్యులనందు అభిలాషగలవారందరును ఆయుర్వేద వైద్యుల సంఖ్యను వృద్ధి చేయుటకై తగిన సహాయము చేయుటకు నానుపదించెను.

క్రమేణా పండిత గోపాలాచార్యులవారు విశేషమగు ప్రయత్నములతో మదరాసునందు ఆయుర్వేదకళాశాలను స్థాపించినపుడు వారు, లోయంబుత్తూరులో స్థాపించబడిన గవర్న మెంటు అగ్రికల్చరల్ కాలేజీయొక్క వాడుకల వీరు "మాకాల్ జిల్లా వెక్సుక్రమవ్యాధులకు స్థాపితదిన" చెప్పబడినది. ఎంతవరకును ఉచితముగ విద్యగలుగుటకు సిద్ధముగ నున్నారు.

విద్యార్థులకు భోజనకనలి మాత్రము కావలసియున్నది. అందులకు నెలకు రు. ౧౫ లు కావలసియుండును. ఇదిగొప్ప మొత్తముగాదు. ప్రతితాలూకా మాఖ్యపట్టణమునందును నెలకు ఆర్థయాపాడు యియ్యదగినవారు 30 పెద్దమన ఘృణ దొరకక పోరు. వారివలన సంపదిన విద్యార్థికి తోడుండు తేనెపిమ్మట 5 సంవత్సరముల కాలము ఆపట్టణమునందే వైద్యముచేయవలయునని ఖరారుచేసికొని పంపవచ్చును. ఈ ఖరారు తీరులోపల మరియొకరిని కాలేజీలో ప్రెయినింగుచేసి తెప్పించుచుండవచ్చును. ఆయుర్వేదమువైద్యులలో పరిశ్రమయందుకృతార్థులై వచ్చినవారు సాంకేతికమును విశేషముగా ముందున్న పెట్టి మందులు తయారుచేసికొనియుండు కొనవలసినదిలేదు.

ఈ కాలమునందు ఆయుర్వేద సంబంధమైన మందులను తయారు చేయుటయందు పండిత గోపాలాచార్యులవారు, కేసరిబట్టరము, కేరళనయ్య కాలాధికారులు, కలకత్తాలోని కవిరాజులు మిక్కిలి ప్రసిద్ధి కల్గియున్నారు. ఇప్పుడు ఇంగ్లీషు వైద్యముచేయు వైద్యులు పేటెంటు మందులను తెప్పించి తయారుచుండునట్లే వీరునునైన చెప్పినవారివద్ద నుండి మందులు తెప్పించి వాడుచుండ వచ్చును.

కాబట్టి యిట్టిరణమునందు స్వదేశరాజులు, గొప్ప వర్తకులు, దేశభిమానులు, వీరలకు మహాపరమగు ఈ గొప్ప ధర్మమునకేసి కాళ్ళకక్కిరదయ్యుచుగాక! సామాన్యస్థితియందును నయితము, సంఘములగా వేర్పడి యాధర్మమును జరుపుటకయి ప్రయత్నించుచుగాక.

గుంటూరు మునిసిపాలిటీ:—19-10-15 తేదీని పురపాలక సంఘమువారిచే చేయబడిన తీర్మానములు:—1. ఆస్పాత్రాధికారులు గారు లక్ష్యయ్యవంతులు గాక, పేటలపైయ్యవంతులు గారు రానుసామయ్య గారు క్రినివాసరావు వంతులు గారు నలుకమిటిగా నేర్పడి పరిపాలనా రివార్యులై ప్రభుత్వమువారి రివార్యులకు సహాయుడీ సోమవారములోపల తయారుచేయవలసినది. సంజాత పిని వినటకు 28 వ తేది సాయం కాలము కాన్సిలువారు కూడవలయును. 2. క్రీగార్నరుగారికి విన్నపకలిగిన తయారుచేయుటకు డాక్టరు ఆబెల్లె ప్రతి క్రిని వాసరావు కొండ వెంకటప్పయ్య వంతులు గార్లను నలుకమిటిగా నేర్పరది. ఈ విన్నప పత్రము అంగీకరింతుటకు 25 వ తేదీని కాన్సిలువారు సభజనకు వరకు. 3. గుంటూరు మ్యూనిషిపల్ ఆనుపత్తి క్రీగార్నరు గారు డిఫెండు 15-వ తేది ఉదయం 8-20 గంటలకు పునాదిరాయి తేమునట్లు ఏర్పాటుచేయబడినది. గమక అందుకుదగిన యేర్పాటులను రు. 150 ల వ్యయముతో చేయుటకు కాన్సిలువారి రంగీకరించిరి.

చౌదరి పత్రిక:— ప్రస్తావనలోని యీకమ్మ కళా ప్రతిక దక్షిణమునందు వెలువడగలదని మేమిదవరలో వ్యాసించియుంటిమి. మండలాధికారి మాత్రమే వినకనువీరికించుచున్నారము. అందులకు ఏరంధరినమమరనిర్ణయించుటకు సాహసింపజాలకున్నారము. లోహతమగతమునాలోంపక సాంఘికుల కాకాభంగ మొనరించినందుకై లజ్జించుచున్నారము. ఇంకయుండు మండలాధికారి యుత్తమందినవెంటనే ప్రయరణించి విర్ణయించి తెలుపుకొందును. జరిగిన కాలముపరమన "కు" మేము తమపరితాపమున సాంఘికసోదరు లెల్లకు చాల్చిని మమ్మ తమింతురు గారనుని ప్రార్థన. "చౌదరి" పత్రికాధికారి.

The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమించు జేయు

ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాలముండునట్టి ఆహార్యభాసనయగు కలదు. ఆలోకహిత సారాయి మొదలగువాటియొక్క సంబంధము భాక్తుగాలేదు. వేలిగుడ్డలోగాని చొక్కాన వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందనవనము మధ్యలోనుండు యెంత సుఖమున వాసనను అసాధ్యమైన వచ్చునో అంత అతనుభవింతురు. ఇతర వాసనలు యేవేనియుండిగా యీ ఆటో దిల్ బహారు యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసివంతును.

- నెల 1/2 డ్రాము 1-కిరూ. 0-8-0
- ,, 1 డ్రాము 1-కి ,, 0-12-0 వి.పి. చార్జ్ రూ. 0-4-0 ప్రత్యేకము.
- ,, 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2-0-0

బ్రహ్మాద్వైపాక సుసంధి కాన్సు ఒకటికి నెల 0-1-0.

వీటిని విడుదలముగ బ్రహ్మాద్వైపాక కను పేరుకు పేర్కొంటి తిరుకలె. ఈయంధ దృగ్గములు ప్రతి మహానంద గొప్ప గొప్ప పేరుగల మహాములలో దొరుకు అట్లు దొరకుండుట సోదృశంబు.

పోల్ విజిల్లు:—ఆంగ్లే ఇండియన్ ప్రెస్ అర్బు కెమికల్ కంపెనీ, నెం 153 బామామసీను, బొంబాయి.

మద్రాసు ఏజెంట్:—మహతా పునర్వర్తన మూర్తి, నెం 29, చెనబహార్ రోడ్, పూనా (3) సమాఖం, మద్రాసు.

తరువాత అగ్రాసనాధిపతిగారు కడపటిమాటలను చెప్పి చూగించిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారికి వందలము ల్లాసంగబడిన తరువాత సభ విడిచిపంపడెను.

జాబులు

I బహుమతి నవలలవరిండు.

అయ్యా,

విజ్ఞానచంద్రికా నందలివారి బహుమతి నవలలవరిండు. బహుమతి నవలలవరిండు. బహుమతి నవలలవరిండు.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాల చందాదారులు,

II

రాయస్థాన దేవస్థానములు-దసరాయుత్సవములు.

అయ్యా,

మా గ్రామ శివాలయముల దుస్థితి గురించి యిది వరకు కొంత తమపాత్రము చదివినారు. విజయ దశమి శివాలయాదు మహోత్సవముల ధర్మకర్తల మువ్వరు పూర్వము కొంతకాలము జాయింటిగాను కొంతకాలము నుండి సంవత్సరమున కొకరుగాను చేయుచు వుండిరి. ఇట్లుండ మొన్న విజయదశమి నాడు వీరి ముగ్గురుగా జాయంటిగా చేయవలయునని ఒకరును అట్లుగాను మామూలు ప్రకార మే వరి సంవత్సరము వారు చేయుచువలయునని అని ఒకరును అట్లు యివ దేవుని బయటికి దీయ వలెదని మొదటి వారును తగవు లాడి యాడి యుత్సవమును మాన సమ కట్టిరి. తుద కెట్లులా రాత్రి 2 గంటలకు చేరుకొనిరి. ఉత్సవములు, వీరి యుత్సవమును బరుగవలసినదియు లేకున్న అగి పోవలసినదేనా? ఇతరులు చేసి నవో వీరూరకుందురా? ధర్మకర్తలనుండి యిట్లుతగవులే నా ఆలయములు పడిపోయెడిస్థితిలో నుండ భవజములారుచుండ మాచి బాగుచేయించుటకు గాదా? 24 యశరముల వసతి యుండియు మూడు 1200 లేక 1800 వందల ఆదాయము రాగలిగియు ముగ్గురు ధర్మకర్తలండియు గుడు లిట్టి హీని స్థితిలోనుండుట కోచనీయును ఆలయములు ప్రమాద స్థితిలో నున్నవి. గ్రామసింహులులకును వరాహసింహులకును వివాసము లగుచుండ ఇంక జరుగ వలసిన దేమి.

పురవాసి.

III

ఆంధ్రవిద్యాధి మహాసభను గూర్చి

తప్ప అభిప్రాయములు

అయ్యా,

ఈసభాసభ్యులకు గూర్చి మాబండరుపురుషులందుకూడ విద్యార్థులపట్టుదలమీదయొక సభ యానుభవజ్ఞుడగు మ||రా||శ్రీ శ్రీమూర్తి శంకరుగారి గూర్చి మొదలైనవారు వైసభ మఖ్యముగా కావలయుననిరి. మొత్తముమీద సభ కారలెన్నవారే యెక్కువమందియై యుండిరి. కాని కృష్ణా ప్రతిభాధియును మట్లూరి కృష్ణారావుగారు కంఠ దీక్షాపాట్ల గారి యభిప్రాయమును తమమిత్రులగు చెరుకువాడ వరసింహం పంతులుగారు యాక్రందింపజూచి వెల్లిగరి కొంతజెప్పిరి.

భాట్ల గారు యిట్టిసభ ఆవశ్యకముని నుడిగిరి. వారి తల్లెల జెప్పిరినాడు సం దేవాను గల్గి మనము కలవక మొదెను. ఇట్లుండ నెవ్వరియ 10-11 లేదీ కృష్ణాప్రతిభ సంవిషయము : రామానంద భాట్ల గారి యాంధ్రదీక్షా ప్రకీంస యను పేర్కొనయందు, ఆంధ్ర విద్యాధి మహా సభనుగూర్చి భాగమున భాట్ల గారి గారు ఆసభలో విద్యార్థులే విషయములను జెప్పించునని ప్రశ్నింపగా శ్రీ వర సింహంగారు : వారి విద్యార్థిత్వధికి సంబంధించిన పరిజ్ఞావిధా నాదులను గూర్చియు జవాబుపడి భాట్ల గారికి పూర్వము వీరూరు విద్యార్థి సభమీదనున్న యుద్దేశ్యమే బలపడి నై విధ మున ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరినాడు దోచెను. అదియే నిజమై యుండును. ఇంతకన్న వేరు కారణముండవోదు. శ్రీ వర సింహంగారు యీ విద్యార్థి సభనుగూర్చి స్థాపిత సంఘము వారి యుద్దేశ్యములను, సోదర విద్యార్థుల జవాబులను, ఆంధ్ర దేశిని, కృష్ణ, దేశమత మొదలగు పత్రికలయందు బాగుగ

జదివి తెలుసుకొని నై భాట్ల గారు మొదలైన దేశ ప్రముఖుల యుద్దేశ్యములను దెలుసుకొనుటకు వారి పత్రికలకు దగిన జవాబుపడినవో వారే కాదుగదా, వారి సృష్టికర్తగూడ, అట్టి సభ యావశ్యకముని జెప్పక మానరు. కాన యిక్కడనుండైనను సోదర విద్యార్థులను వివక్షకును, స్థాపిత సంఘాద్దేశ్యముల ను జక్కగా దెలుసుకొని గాని యీసభను గూర్చిన సంభాషణను జేయించుదురుగాక యని వేడుకొనుచున్నాను.

ఒక యాంధ్రవిద్యాధి.

IV

కర్మకరుల సమస్య

అయ్యా,

“మొన్న కార్త” నును కానరాజును 1907-వ సంవత్సరమునందు ఆంగ్లేయదేశ వివిధాంధ్రకారమునుమానీ దేశమునకు గాంతిగలిగించెను, జలధర్మములు, హక్కులు దృఢములై కాళ్ళములై నవి. దేశవ్యక్తిత్వమును నూతనశక్తి మేల్పడినది. 1930-వ సంవత్సరమున లాయుపిలవ్వయొక్క వాస్తవములన ప్రేమించిదేశపుజనలకు తృప్తిగల్గెను. అదివాస్తవికమై వాంఛన గల్గించెను. ఆత్మవిశ్వాసమును మెచ్చించెను.

1930-వ సంవత్సరమున మహారాజ్ఞ తీసి ప్రకటనములన హిందూదేశమునకు నూతనశక్తి పొడమినది. కడచిన సంవత్సరము (1932) విప్లవముచేర్చిన ఆందోళనము, శ్రోధము, సాహసము, రాజద్రోహము మున్నగునవి హిందూదేశముల మానసరంగమును స్పృశ్యమాచుండ, ఈ ప్రకటనము కాంతిని గలిగించెను. సంఘమునకు కేంద్రస్థానమును దిగుల్పెను. మహారాజ్ఞయందు దృఢవిశ్వాసమును గలిగించెను. రాజకీయాభి నిదేశమును, నూతనకార్యోత్సాహమును పురికొల్పెను. మరియు నీరంత్రము సంఘభావమును మెచ్చించి దేశానురాగమునకు కారణభూతు మయ్యెను.

నీటికి అర్థ శతాబ్దము గడచినది. ప్రకటనము వలన మనకు స్వరాజ్య మెచ్చినను, అట్లుక పోయినను, నాగరికులకు నుండెను హక్కుల కృత్యములు ధర్మములు మన కొనంగినను, ఒకసంక పోయినను, పట్టణ పాఠశాల సంఘములు కానన నిర్మాణ సభలు మహాస్థితి లోనికి దెచ్చినను దేశ పోయినను, విద్య ఆరుకొన్నంత కృష్టి పొందెను. పొందక పోయినను, వాణిజ్య చక్రము విస్తార ప్రత్యయముల నడుచునైన ఈ ప్రజలమును పొంది కృష్టి పొందినను పొందక పోయినను ఒక విషయము మాత్రము ప్రతి మానవుని నాకర్షించుచున్నది.

ఉపతలైతని మానవులు ప్రకటికలు మద్యేకంచిన స్వ త్యములను ఆచరణలోనికి దెచ్చు తెల్లు? కాలముకాని మార్గముగాని, ఉపాధిగాని లేని మానవులకు స్వేచ్ఛా రక్తక మనిన నేమి తెలియును? విద్యా విహీనులకు ఉన్న నోద్యోగములనిన నేమి కృత్యమును? “జన లందరకు సహన”మనిన దీక్షభావము వారికేమి కృత్యమును? అందునికి అద్ద మెందును! ప్రజ్ఞి శ్రుద్ధి వానికి ఆవిరామముని యొక్క సృష్టికర్తను కలగొని లిల్చి గాదా? ప్రతిదినముకాదు కష్టమును అమ్మి నివేదించుచును కాటకముతో ఘోర యుద్ధము పలుపుచు జీర్ణ కర్మముల ధరించి విద్యావిహీనులై దిరుగులాడు కర్మకరులకు ఈ సుప్రసిద్ధమైన ప్రకటికయు కల్ల గాదె!

ఇట్టి హీనిస్థితియందు జీవయాత్ర సులభు వనేక కొట్ల మానవులకు నేమైన సమస్యయు చేతులెత్తెను! ద్రవ్యకరుల దనియు, సితిగతులు బాగుండిన వారిభాగ్యతయనియు కొంద అభిప్రాయపడెదరు. శ్రీభవంపయందు ప్రతిమానవునియొక్క మ హాస్వతమైన ఆదర్శమునెది? స్వాభివృద్ధియే! ఆయినచో, కర్మకరుల విమర్శము మిగిలిన జన భావోద్వేగమున వారి ఉన్న తాదర్శమును బలిమిచ్చి వ్యాధిత్వములై యుండుదా? కొట్ల ఉపతలైతెనుట న్యాయమా! ధర్మమా?

ప్రతిమానవుడు వారి ప్రకృతి ధర్మములకు ఆచరణలో తెట్టకప్పుడు వారి సోదరల ధర్మములతో చాలవరకు రావును గలుగుచున్నది. అందుచే కొందఱు వారి స్వత్యములకు ఆచరణ లో తెట్టకాలకుండుట తటస్థమైచున్నది. వీనికి ప్రతిఫలము కొందఱువీడలే సంపదించుచున్నారు. కొందఱు ద్రవ్యకరులై తమసోదరల మాటలైన స్ఫురణకు దెచ్చుకొనుచున్నారు. అవో! వీరు సోదరులేనా? వీరు ద్రోహముకారా? కాకపోయినచో వీరి తండ్రియ ద్రోహమైనది. భేదములేక అనిర్వికారునిచే, వృష్టింప బడి తమ సోదరులను ఇట్లుగ దొంగిల్లుట న్యాయమా? భగవంతునియెనుట మనముచేయు కర్మములకు మనము కర్తలము గామా? అందుచే ఆ యొక్క కుఖము నవేక్షించు తృప్తి మానవుడు కర్మకరులకు కర్మణ్యము మెచ్చించి పని దినమును తగ్గింపజుండుట అవశ్యకమని నొక్కి వక్కాదించును.

మరియు నిది సాంఘికలోపము. ఇంగ్లాండులో వని దినము 1 గంటలు. ఆమెకా సంయుక్త రాష్ట్రములయందు ౮ లేక 9 గంటలు. అట్లేలి మామందు 10 సంవత్సరముల నుండి ౮ గంటలు. ఇట్టి కాలనిర్ణయము ఏ కానకమునకును విధింపబడి యుండలేదు. ఏ దోషతయును లిఖించలేదు. కర్మ కరుల సుఖములే ఇట్టి నిర్ణయమునకు ముఖ్యాధారము వాని. పాపిలల్యమే ఇట్టి నిబంధనకు చేరువు.

ఇంతయ కాదు. ఉచితవిద్య, వృత్తికవిధము, సహకార సంఘములు, యొక్క నుది స్థాపించినగాని వీరికి మోక్షము చేయారు. కర్మణ్యమును నైకాని గృహమున కేలేయ మార్గముగా లేదేవతలై కల్లు పాక యొ లేక నా గా పాకయొ గలవలె వీరిని శూన్యవాదులై జేసి యింటికి దయము చున్నది. ధరించుటకు వస్త్రము లేక, తినటకు తిండిలేక గంచెను సంపాదము వీరికై యెరుగుచుచుచున్నది. మైదు రని యింటికికేర వరికి వారపుత్రాము, వృద్ధులకు తలిదండ్రులు దగ్గరజేరి ఆకలితేముచున్నది. ఏమి వీరికొని వచ్చి వావు? అనిన వారపుత్రాదులనుజూచి తండ్రియొ తండ్రిని జూచి వారపుత్రాదులును దుఃఖించుచు అనిరామయొని స్పృహి వేయివిధముల దూషించుచుండుట తటస్థమైచుటలేదా? ఇట్టి లోపము నిధులవలన భోదా? స్వల్పముల్యముచే ప్రకృష్టమైన వస్తువులను కొనుటచే తేవోకొగ్గము బాగుండుటయే గాక కొంతవరకు సుంద సంపాదించుట జరగును. ఒకదమ్మిడి వృధాగా వ్యయపరచు పోవుటయే ఒక దమ్మిడి సంపాదించుట. ఏకకర్మకరుడైన ఒక విన్ను కణమును దెట్టి స్వతంత్ర జీవము చేయలేకన్న రెండు రూపములైనను స్వల్పవర్షికి వీరికొని వచ్చుటకు ఆకాళము గలిగినదా? కట్టి వ్యాపారము నల్పవాదగర్భకు భోయవో వీరిల్లు నుల్లచేయుటకు జేయి దేవుళ్ళకు మొక్కదరు.

ఇట్టికోదమునకు ముఖ్యకారణము తెలియ? ఒకటి-విద్యా విహీనత. రెండు - నిధులలేమి. రెండవవిషయము గురించి క్షుప్తముగా చర్చించియున్నాను ఇక మొదటివిషయము. విద్యకుగూర్చి కొద్దిగావ్రాసినదను.

కర్మకరులు దినమునకు 10 గంటలు పనిచేయుచున్నారు. కొన్ని సమయములందు 12 గంటలు కూడ పనిచేయుటకు మనము చూచుచున్నాము. కొంచెమైనను విద్య కభ్యసింపబడుగాని, పురాణశ్రవణము చేయుటకుగాని వీరికి కాల మెక్కడిది? వీరు కుటుంబమునకు సరిపడి పనిపోవంత సంపాదించెను. అట్టివో వీరిపుత్రులకు పుత్రులకు జీతములిచ్చి బతుకుట బంపు తెల్లు? ఎవరిపట్ల వారే పోషించుచు యుట తెల్లు? వీరు నిష్పంపవిద్యకు నక్కతియ తెల్లు? వీరికి పోషకము పొందుదును, మరియుదినము పనియందక పోవును. అట్టిదినములలో వీరును వీరికుటుంబమును జీరించు తెల్లు? దినదినము జీరించుట కష్టమైనచో ఈ కర్మకరులు తమపుత్రులకు నేమి యాస్తినిచ్చెదరు? దానికంటె వార్తకృతమును వీరి తెల్లు జీవించెనా? ఈ వార్తకృతముచే ఆశీర్వాదములేమి, శ్రీలేమి దేశములపాలెపోయి వీరిభావ్యములకు మార్గముల సంపదించును నోకవోట లంచగాడిలు లాగి బూతుదెబ్బలు తినుచు, నోకవోట పోటలయందు కట్టెదెబ్బలు తినుచు మరొకవోట వీరులమీద యుద్ధము చేయుచుకొను చుండుట లేదా? ఇట్లు దూరదేశములకు పోయినబాంధరు, వారికలకు తల్లులు భకు భక్తులేయు తెల్లు? ఇట్టి చెల్లాచెదలై పోయి కుటుంబమును ప్రేమవీజము మహాస్పృహ మై వెలుగు తెల్లు? ఇట్టిమస్థితియందున్న వారికి పట్టణపాఠశాలసంఘముల యొక్క కలండును తాము కాపంపుముల యొన్ని కలండును ఏమి యధికారముండును?

సోదరులారా! కర్మకరులారా! మీకు ఉచితవిద్య యుండిన గాని మీకు వివరమానధి చేరలేక. మీకు ప్రత్యేక నిధులుండిన గాని మోక్షముచేయారు. పరిపాము తగ్గించి కర్మణ్యము మెచ్చించిన గాని మీకుమోక్ష తాదర్శమును సమీపింపలేదు వీరియందే మీభవిష్యత్తును ఇబుడి యున్నది. వీరి యందే మీఅభివృద్ధి ఘనీభవించి యున్నది.

మాంజి.

THE HOTEL CLARENCE. GOLD MEDALISTS. BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers. Estimates for Dinners! Evening Parties! and Children's Treats free on application. WEDDING CAKES and, New Year Cakes prepared. Branches: — COMMERCIAL HOTEL, Armenian Street. Y. M. C. A. RESTURANT, Esplanade BAR ASSOCIATION RESTURANT, High Court Building.

ఏలము.

నెల్లూరుజిల్లాలో నున్న కలిచేడు గ్రామమునందలి అభ్యర్థకులు.

శ్రీ చెన్నపురి దొరతనమువారి యుత్తరపుల ప్రకార మీదిగువ చేసినచేసిననేను చెన్నపురి హైకోర్టు లో అఫీషియలు అప్పిలేషన్ చేసేయొద్ద ఈదిగువ లాటులను 28-10-1915-వ తేదీన సాయంకాలము 4 గంటలకు హెచ్చుపాట పాడనవారికి ఏలము వేసెదను.

1. సాలుకు రు 17000 లు చొప్పున అద్దె యిచ్చుకొనుటకును దొరతనమువారికి పన్నుల నన్నిటిని గూడ ఆయనే ఇచ్చుకొనుటకును వరకు ఏర్పరచుకొని జర్నలింగ్ పొంబర్లు వాస్తవ్యులగు హెచ్. ఏ. బ్రాంట్ గారికి 2-11-1910-వ తేదీన వెంకటగిరి దీవగృహ ధర్మకర్తయగు వెంకటగిరి రాజాగారు 5 సంవత్సరములకు కలిచేడు గ్రామము కవులు ఇచ్చిరి. ఆకవులు వాయుదాలో శేషించిన కాలము పనిచేయుటకు ఆగవులు మరల ఏలము వేయబడును. 2-11-1915 వరకును పన్నులన్నియు నిదివరకే చెల్లించబడినది. 23-10-1912 లో జరిగిన ఖరారుసామాన్యకారము అదే వరతులమీద 2-11-1915-వ తేదీ మొదలు మరి 5 సంవత్సరముల కాలగ్రామము మరల కవులు కిమ్మబడును అచటనున్న కట్టకములు, ఇండ్లసామగ్రిలు, పనిముట్లు, యంత్రసామగ్రిలు, వదిలిరాని అభ్యర్థకు గుట్టులను గూడ ఏలముపాడనవారి వేయగును.

కలిచేడుగనుల యొద్దనున్న ఎల్క్విక్కుమరలు మున్నగు సామగ్రిలు.

- 1. 36 హెచ్. ఏ. టంగి ఆయిలుఇంజనులు.
  - 2. 22 కే. డబ్ల్యూ. సిమెంట్ 500 వాట్లు డైనమోలు.
  - 3. ఎల్క్విక్ సిటీ మాలింగు 20 హెచ్. ఏ. మోటార్లును కంట్రోలర్లును కలవి.
  - 4. సిమెంట్ రిజర్వాయ్ ఎల్క్విక్ సిటీ పంపుల జతలు 65 అడుగులతోనుండి గంటకు 11000 గాలనుల చొప్పున నాగునవి.
  - 5. చిల్లరతీగలు రాగితీగలు స్విచ్ లు ఇచ్చు లేటర్లు మాచ్చిలు స్విచ్ బోర్డు.
- వివరములు పూర్తిగా తెలియగోరువారును పత్రములను చూడగోరువాడును అఫీషియలు ఎఫ్. హెచ్. విల్సన్ కచేరికి వచ్చిన చూడగలరు.

ఇందులకు ఏలముపాట పాడగోరువాడు చెన్నపురి గనులనిబంధనప్రకార మన్నియి చెన్నపురి దొరతనము వారియొద్ద నుండియు కవులు పుచ్చుకొనుటకు తగిన రీతిని వెంకటగిరి మహారాజాగారి యొద్ద నుండియును సర్టిఫికేట్లు తీసుకొని రావలెను.

ఎఫ్. హెచ్. విల్సన్
హాయిలు ఫస్ట్ కంట్రోలరు
అఫీషియలు అప్పిలేషన్
హైకోర్టు మదరాసు.
15-10-1915

సప్లి మెంటరీ నోటీసు.

ఈ పై చెప్పబడినవేగాక వెంకటగిరి దీవగృహమునకు ధర్మకర్తగాగని శ్రీ శ్రీ వెంకటగిరి మహారాజాగారు హాంబర్గులోని హెచ్. ఏ. బ్రాంట్ గారికి కవులు కిచ్చియున్న ప్రకారము ఇంకను చెల్లవలసియున్న కాలమునకు, కలిచేడు గ్రామములో రైతాధీనమున నున్నట్టియు, గయ్యగుగా

నున్నట్టియు శిస్తుకట్టిన మాగాణిభూములు, శోటలు మున్నగువాటియు "జోడి"ని కలిచేడు గ్రామములోని ఈనాము భూములపైన చెల్లించవలసిన యితర దునుములను, వసూలు పటచుకొనుటకును, రాష్ట్రాదు తాలూకాలోని కలిచేడు గ్రామములో అభ్యర్థకులు జరుగుచున్నట్టి భూములలో యినహా పై చెప్పబడిన గ్రామములోని అభ్యర్థకులకుగాను ప్రత్యేకింపబడిన భూములు సహా అన్ని ప్రదేశములయందును పశువులను మేపుకొనుటకు గల హక్కును, 1910వ సంవత్సరము జూలై నెల 1 తేదీ మొదలు 1915 వ సంవత్సరము నవంబరు 2 తేదీ ఆఖరువరకును యరగల వ్యవధి యందు సాలుకు రు 2187-9-0 మతునను ఇంకను గవర్న మెంటువారు విధించునట్టి ఇతర పన్నులను చెల్లించునట్లును, ఇట్లమైనచో 1912 వ సంవత్సరం అక్టోబరు 29 వ తేదీ ఖరారుసామాన్యకారం 1915 వ సంవత్సరము 2 నవంబరు లగావుతు మరి 5 సం॥ములకు కవులు క్రొత్త చేయునట్లును, వరతులకలిగిన హక్కును, అదే దినమున అదే చోటున నీ క్రింద సంతకము చేసినవారు వేలము చేయుదురు.

పై చెప్పబడిన వరతులన్నియు నీకవులును కొనువారికి సయిగము వర్తిండును.

ఎఫ్. హెచ్. విల్సన్,

కంట్రోలరు, హెచ్. ఏ. బ్రాంట్.
హస్తయిలు ఫారెన్సు ప్రెసిగు ఆర్డరు.

సర్ హెన్రీకాటనుగారి మరణము

వృత్తికాభిప్రాయములు.

ప్రేమ్మును పత్రిక.

పార్లమెంటు కార్యదర్శను కాటనుగారి ఆరోగ్యము చెడినది. నిరుదు వీరి భార్య చుర్రోపుట మరిక యుద్ధక మైనది వీరు 1910 లో పార్లమెంటు పని చాలించుకొనిరి. కాని మరణ కాలము వరకు నాయా విషయములను గూర్చి శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచునే యున్నాడు.

ఇండియా డేయిలీన్యూస్.

న్యూఇండియా ఆంగ్లంధులు వీరే ప్రకటించిరి. 1885 లో గ్రంథము ఇంగ్లాండు దేశంయందు వారిలో హిందూదేశముతో సంబంధముకల వారి కందరికిని ఆగ్రహమును కలిగించినది. అట్టిదనునది బి. సి. యస్. కాఖివాసు కాఖాద్రోహియని దూరిరి. 1885 లో మహావ్రోహముగ కలపబడిన ప్రవర్తనము 1915 లో మాయాచర్యయై పోయినది. మింటోమార్షే సంస్కృతములు ఆచరణమున వచ్చుట నాడుక చూడగలిగిరి.

తెంగాలీ పత్రిక.

సర్ హెన్రీగారి పేరువలె సర్వభారత జనవికేతను నాగ్లవాసు మింకేడిగలరు. నిలియును తెలకరోవచ్చిరి ఎంబరో వేల్చిరిగాని వీరు భరతదేశ బాంధవులుగా నిలిచి వారు పురులైనను వారి యాత్మభారతీయ సంరక్షణమొనర్చుచునే యుండును. బాధకరమును అపాదువరహితమునగు మార్గమునే పదిమందితో పాటు ఆయన అనుసరించలేడు. ఆయన జీవితమును ప్రశంసించితిమి ఆయన మరణమును కాంక్షించెదము హిందూదేశ సేవానిశ్చయై ఆయన వ్యతిరేకం. భారత దేశములు చారిత్రకపురపులను మునుపలైన వారు సర్ హెన్రీ కాటనుగారి నెప్పటికిని మననపాలరు.

వీరుకు పత్రిక.

సర్ హెన్రీ కాటనుగారి జీవితమాధుంగముతో కూడినదగుటవలననే వారి కట్టి యు దార భావము కలుగుట కవకాశమేర్పడినది. ఈయనను బంగాళాదేశ నెంటు గవర్నరు పదవియొక్క నివాకరించిరి. ఆసాము తేమావ తోనులలోని కూలీలకు కూలీచాలతక్కువగా నిచ్చుచున్నారని చాల బాధించుచున్నారని యన్యాయమనెదన క్రాంతిమండుల తోటల వారికి తోటలవారి మహిమలను కన్నన ప్రభువుగాని కిని గూడనాగ్రహము కలిగిరి వీరు 1885 లో న్యూఇండియా గ్రంథమును ప్రకటించిరి ఇంగ్లండు వీరికొద్దగు యుద్ధదేశములో నింపబాలరు. వీరు ప్రాచీనయుండియు దేశము మహాజ

నధయందు పక్షపాతమును కలిగియే యుండిరి. సర్. బాసు పురుబయ్యగారు చనిపోయినపుడు గాని సర్. అలగూడరు మొకటిగాను చనిపోయినపుడు గాని సర్. హెన్రీకాటను గారికి బంగాళా గవర్నరుపదవినిచ్చి యుండినచో బంగాళా విభజనమునంటి పొరవాటు పుజరిగియే యుండదు. బంగాళా దేశ చరిత్రమీ దశకమున యుముకీర్తిగా నుండియుండును. సర్ హెన్రీకాటనుగారికి యింగ్లండు అంగ్లప్రాంతం దేశముల మేలుగోరి యధార్థులకు నేకవేసిరి. అట్టి వారికి తగిన గౌరవ మెప్పుడును చూపబడనేలేదు. కూలీలపక్షమున సర్ హెన్రీకాటనుగారు వాదించినవిషయమును భారతీయు లెన్ని పునహితములకును గూడ మునుకరు. అట్టి మిత్రుమరణము నిశ్చయముగా దుర్భరము.

పంజాబు పత్రికలు.

కాటనుగారి మరణవార్త పంజాబును యజ్ఞసాగరమున ముంచింది. వీరు హిందూదేశమున కొనర్చిన మహోపకారముల పత్రికలన్నియు వే నేళ్లకొని యాడుటతో నేకీభవించినది

ట్రీబ్యూన్ పత్రిక.

రాజకీయాభివృద్ధియు, వాధా నివారణమును అంగ్ల యుల మూలముననే కలుగుననుమృక్కుము కాటనుగారివలననే ప్రాండవులకు కలిగినది. హిందూదేశమును సామ్రాజ్యమున కతులటాలో వీరోపర్చుక ఉపకారము పనిమితి స్పష్టముగ తెలియనే తెలియదు. వీరి ప్రాండవ పక్షపాతమునికి వీరిని కొందరు మందలించిరి.

బుల్లెటినుపత్రిక.

ఇండియానుగూర్చి అధికశ్రద్ధతో పాటుపడి క్రమల నందిన ఆంగ్లేయులలో కాటనుగారు ప్రథమాస్థానము నందియుండిరి. వీరు 1904 నం॥ జాతీయమహాజనసభకు ఏకగ్రీవుగ అభ్యర్థులుగ నెచ్చుకొనుటెరి. దీనికంటె ఉన్నతపదవి లేదు.

పంజాబీ పత్రిక

తాము రాజకీయాధ్యక్షభారమును తప్పించుకొనినది లగావుతు కాటనుగారు మహాకవి తమ జీవితమును వినియోగ పరచిరి. బాంబాయిలో దేశము మహాజనసభ కధ్యక్షత వహించిరి. పార్లమెంటు సభలో ఇండియా పక్షమున వాదించిరి. ప్రాండవ దేశమునకు సుబాధించిన వ్యాసముల పెక్కిటి వారై పత్రికలలలో ప్రయోచించిరి. ప్రాండవులయందు వీరి కుండువన్న అపార కరుణా సముద్రమునకు వేరగు నిదర్శనములు కాలెనా?

ప్రెస్సుఆఫ్ ఇండియా.

సర్ హెన్రీకాటనుగారిలో తక్కిన వారెవరునే కీ భవిష్యరైరి సర్ ఫిరోజుసామెహాతాగోఖలే, సురేంద్రనాథ ట్యాగ్గ సర్ విలియం వెదవరువచ్చి గార్ల యభిప్రాయములతో నీయున యభిప్రాయమే కీర్తించలేదు. ఈయన ఇంగ్లాండునకు వెళ్లిన పిమ్మట బ్రిటిషు కాంగ్రెసు కమిటీలో బిష్నాభిప్రాయమేర్పడినది. ఇండియా పత్రికలోని వార్తలు ఈయన పార్లమెంటులో పుచ్చే సమట కధ్యక్షకరమును కలిగించినది. బంగాళా విభజనమునగూర్చి ఈయన మోర్లేఫోపురవన చాల తొందర కలిగించిరి

బొంబాయి వాష్టికుసభ

భారతదేశ బాంధవులకు కాటనుగారు మరణమునకు మేమంతయు చింతించున్నాను ఆయన మరణమువలన భరత దేశము ప్రాణిమితుని గోల్పోయినదని సుఖమువారు తులీ వార్తనందిరి.

లక్నో ప్రెస్సు సంతాపము

కాటనుగారి మరణసమాచారము ప్రజల కధికసంతాప మొదగుచ్చినది. తమ అధికసంతాపమును వీరుటుంబుమువారిల కరిగించి నెల్లెల్లెలను సమా నేకముల జరుపబడుచున్నది. సంయుక్తముండలికా తెలకగవచిగో ఎడ్వోకేటుపత్రికా వచనములననే తెలియనగును.

బంగాళా రాష్ట్రీయసంఘము

ఈ సంఘమువారు 25 తేదీన సభవేసి భారతదేశముధా ర బాంధవులకు వీరమరణమునకు చాల చింతించుచున్నామని సర్ హెన్రీ కాటనుగారి జీవప్రతులగు హెచ్. బి. ఏ. కాటను గారికి తంలివార్తనందిరి.

బోలీసు ఇన్స్పెక్టరు మాత్యు.

— మస్తికుబాసీ దారుణ మునుగూర్చి ఈనెల 25-వ తేదీన మరలముగ్గురిని పట్టుకొని బామినమిద వదిలిరి. గిరింద్రనాథుని శాస్త్రీధర్మియల తలు భార్యకు దొకతెనుపాడు రూ 250 ల విచ్చిరి. ఇంకను తగిన ఏర్పాటులేనెదన. వైద్యశాలలోనున్న ఉపేంద్రనాథుగారిని వారమురోజులలో వైద్యశాలనుండి పంపివేసెదరని తెలియుచున్నది ఆయన గాయములు మూయున్నది.

విజ్ఞానము ప్రకారము.

అయ్యుర్వేదకళాశాల . మద్రాసు సెనేటు	2
గ్రామసౌకర్యము, ఈనాడు, కలకత్తాపత్రిక	3
తెనాలివాత్సల	"
పెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము	4
స్థానికవాత్సల	5
ప్రభావశాస్త్రము	"
ఉత్తర ఆంధ్రము మండలసభ	6
నిగోహముహాసము గానము	"
నిజాత తంతివాత్సల	7-8
వృత్తాంతము	8-9
ఇంగ్లీషు తంతివాత్సల	10-11-12
తెనాలివాత్సల కలకత్తాపత్రిక, ద్వితీయకర్తావ్యయము	18
సంఘ సంస్కరణసభ	14
జాబులు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 26-వ తేది
మంగళవారము

ఉత్తర ఆంధ్రము మండలసభ.

గత శనివారమున వెల్లూరునందు గూడిన ఉత్తర ఆంధ్రము మండలసభకు సుప్రసిద్ధ వ్యాయవాదులు ఎక్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు అగ్రాసవాధిపత్యమును వహించిరి. అయ్యంగారి ప్రారంభోపన్యాసము యొక్క సామానము శనివారమున బ్రకటితమైనది. వారు సామాన్యముగ నగ్రాసనాధిపతు లందఱును ననుగమించెడి మార్గము నవలంబించుచు సకలవిషయ విచారమునకు ప్రయోగక బ్రతిమీ సామాన్యమునకును హిందూ సామాన్యమునకును సంబంధ నిర్ణయములను గురించియును స్థానిక స్వపరిపాలన యొక్క స్థితిని గురించియును, విశ్వవిద్యాలయము నందలి లోపలగు గురించియును, శాశ్వత సమర్థతయును గురించి మాత్రము విచారించిరి. ఉత్తర ఆంధ్రమున కవసరములైన సాంస్కరణములను గురించి సభయందు ప్రసంగమును తీర్మానములు చేయబడుచుగాన వాటి విచారము సభ సందర్భముఖ్యమైన సామాన్యవిషయములకు సభాధ్యక్షులు వినుపించుటసమాజసముగ నున్నది. యుద్ధాంతమున హిందూ దేశముయొక్క పరిపాలనా వ్యవస్థలయందు గొప్ప మార్పులు జరుగవలసి అయ్యంగారికిని నితరమహాజనులకు నిగుచిశ్వాసము గలదు. దానికి విదర్భముగ శ్రీహర్షిజప్రభువు హైందవుల రాజ్యాంగ స్వతంత్రాభిలాషకు నిరూపణ చేసి ప్రోత్సహించుట బ్రతిమీ పరిపాలనమునకు ఫలము అని నుడిచిన వాక్యములను మదహరించెను. బ్రతిమీసామాన్యతార్థాగమైన స్వరాజ్యప్రాప్తికి శాసన సభలయందు సభ్యులందఱును ప్రజా నియంత్ర సభ్యులుగ నుండుటయును, కార్య నిర్వాహక సభ్యులలో సముచుండి హైందవులుగ నుండుటయును, శాసననిర్వాహసభలకు కోశ వ్యవస్థలయందు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ముండుటయును మూలాంకురములని అగ్రాసవాధిపతి చెప్పినట్లు లంగికరించ వలసియున్నది. ఈ సిద్ధాంతములను రాగిల దేశీయ మహాసభయందు పునఃప్రతిపాదన

మును జేసి స్థిరపరచుట యవసరము. ఈ పరమావధిని జేరుటకు దేశీయమహాసభయే ప్రధానసాధనముగ నుండవలయునని శ్రీనివాస అయ్యంగారు జేసిన యుపదేశము గమనింపవలసి యున్నది. శ్రీమతి ఆనిబీసాంటుగారు స్థాపించిన "స్వరాజ్య సమితి" దేశీయమహాసభ నాచ్ఛాదనము చేయుట సమాజసముగాదు.

స్థానిక పరిపాలనా సభలయందు దధికార నియమములైన సభ్యులుచేరి గౌరవమును బొందుట యాచారమై యున్నంతకాలమును స్థానిక పరిపాలనము స్వతంత్ర రహితమై దుర్బలయత్తమై యొప్పుచుండుట సహజము. ప్రజాహిత వరాజ్యములైన పెద్దమనుష్యులు సంతము సభ్యులై యధికారాభిప్రాయములను బలపరచుచు స్వార్థారాధనమును జేసికొనుటకు వీలుగలుగుచున్నది. అధికార నియమములైన సభ్యుల కాధారములైన సభలయందు స్వతంత్రాభిప్రాయములకు నోటుండుట కష్టతరము. లోకలుబోధులకును మూనిసి పాలిటిలకును నధ్యక్షులుగ మండలాధిపతులును సభి కారులును నుండుటవలన స్థానిక పరిపాలనమునందు స్వాతంత్ర్యము నామావశిష్టమగుట నిశ్చయము. అధ్యక్షుపదవి అధికారాయత్తమై యున్నంత కాలమును ప్రజా ప్రతినిధులకు వ్యవహారములయందు జరిగించి పుట్టుటకును స్వతంత్రాభిప్రాయములను వ్యక్తీకరించుటకును నవకాశము లుండవు. ప్రజల కవకాశముల నొసంగక వారు వ్యవహారములు గారని యాజ్ఞేపించుటవలన బ్రయోజనమేర్పడదు. జ్ఞానలాభమున కనుభవమునకు మించిన గురువు లేడు. అనుభవమును గలించుటకై సకలవ్యవహారము లందును తల్చిబుట్టు గలుగుచుండుచు కాని అనుభవోపాధ్యాయుని శిక్షణమును బొందిన వారలకు నిశ్చలమైన వ్యవహార ప్రావీణ్యత ఏర్పడుచున్నది.

మూలు పైనలు పరీక్షించు గురించి అయ్యంగారుచేసిన విచారము విచిత్రముగ నొదినను సత్యమును దెలుపుచున్నది. విద్యార్థి పరీక్షలో నుత్తీర్ణుడై కళాశాలయందు ప్రవేశమును గనుటకు సాతశాలకుండువానిన తెలివితేటలు ప్రమాణములు గావు. పరీక్షయందు గణించిన గణనములు ప్రమాణములుగావు. ఉపాధ్యాయుల భావనలు గాని కళాశాలాధికారుల యోచనలుగాని ప్రమాణములుగావు. కాని సాతశాల సామాన్యాంకములును రాష్ట్ర సామాన్యాంకములును పరమ ప్రమాణములు. ఇట్టి నిబంధనలకు బాటైన విద్యార్థులును నుపాధ్యాయులును నెట్టి కష్ట పరంపరలనుభవించుచున్నది సర్వజన విదితము. సెనేటు సభయందు 100 సభ్యులుండగలరు. అందు 80 మంది సభ్యులధికార నియమములు. రెండువంతుల సభ్యులైనను నియంత్రసభ్యులుగ నుండునంత వరకును విశ్వవిద్యాలయ వ్యవస్థలయందు దేశాధ్యక్షులయొక్క కనుకూలమైన మార్పులు గలుగునని నమ్ముటకుగాని విద్యార్థిక్షణ విధానములందు మార్పులు గలుగునని నమ్ముటకుగాని యవకాశములులేవు. విశ్వవిద్యాలయ వ్యవస్థలను గురించి శ్రీనివాస అయ్యంగారు చేసిన విమర్శము యుక్తియుక్తమై కార్యసాధన కనుకూలముగ నున్నది.

విశ్వవిద్యాలయ సభాసమావేశము.

కడచిన శుక్ర శనివారములందు సెనేటు నందు విద్యార్థిక్షణములందు జరిపించుటకై సెనేటు సభ గూడినది. సభికులు చాలమంది వచ్చియుండిరి. విశ్వవిద్యాలయముయొక్క వ్యవహార ప్రక్రియకు సంబంధించిన విషయము లనేకములు విమర్శితములై యు గీకృతములైనవి. బి.ఎల్. పరీక్షకు ముంగు విద్యార్థులు మూడేండ్లు జరుగవలయునని విషయమునుగురించి జేవీసుగారు వ్యాఖ్యానము చేయుచు వాని యవసరమును బలపరచిరి. ఈయేడు బి.ఎల్. క్లాసునందు జేరినవారలకు శిక్షణకాలము రెండేండ్లయినది మూడేండ్లయినది సరిగాతెలియుచు గానను రెండేండ్ల శిక్షణము చాలును గానను మూడేండ్ల శిక్షణమును విధించుట సమాజసము గావనియును కే శ్రీనివాసఅయ్యంగారు వాదించిరి. ఇంగ్లాండునందు స్కూలు ఫయినలునందు కృతార్థులైనవారు మూడేండ్ల లోపల బారిష్టరు లగుచున్నారు. హిందూ దేశమునందు వ్యామవాదు లగుటకు స్కూలు పైనలు పరీక్షయందు తీర్ణులైన వారల కేడవిమిది సంవత్సరములు పట్టును. ఈ వివరతీర్థికి గారణము మహాకాము. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము నందు క్రమక్రమముగ విద్యారంభపాదనము విశేష కష్టసాధ్య మగుచున్నది. వ్యయభార మధికమగుచున్నది. విద్యార్థ్యాసన కాలము పెంచబడుచున్నది. యూరపియను సభ్యులు హిందూదేశ పరిస్థితులను గమనింపక నారియూపాలనే విద్యార్యవ సలయందు వ్యాపింప జెయుటకై చేసెడి ప్రయత్నములవలన నిశ్చితిగలుగు చున్నది. దీనికి బ్రతికీయ సెనేటునందు హైందవ సభ్యులసంఖ్యను హెచ్చించుట యనియును వారు నియోజితులుగ నుండుట యనియు విశేషమగుచున్నది. కైప్రవస్త్రి కళాశాలకు విశ్వవిద్యాలయాంగముగ జెయుటకు సభ్యు లే యుద్దేశమున నంగీకరించిన యుద్ధి ప్రశంసనియు. నేడు కైప్రవస్త్రి కళాశాలకు గలిగిన సమస్యయే రేపు హైందవ స్త్రీ కళాశాలకు గలుగవచ్చును. ఇంతియొక స్త్రీల విద్యాభివృద్ధికై వాచేమతముకు జెందినవారైనను విష్ణుములను గలిగి వకుండు ప్రేమసూరము. విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులలో నొకశాఖకు జెందినసభ్యుడు వేటొక శాఖకు సభ్యుల యనుమతిని మార్చుటకై రంగస్థాయి అయ్యంగారువపాదిచిన తీర్మానమును విరాకించుట శోచనీయము. సభ్యులలో గొందరితర శాఖలందు బాంజీత్వముగల వానిన్నపుడు వారి నివేకమును వియోగ పరచుకొనుటకు దగినసాధనమును విరాకరించుట యుక్తమని శోచదు. ప్రాత ఎఫ్. ఎల్. బి. ఎల్. విద్యార్థులకై 1917, 1918 సంవత్సరములందు సువత్సరమునకు రెండుసారులు పరీక్ష చేయబడవలయునని తెచ్చిన తీర్మాన మూమోదింపబడుట సమాజసముగ నున్నది. దేశభక్తుడు గోపాలకృష్ణ గోకలే సాస్త్రిగార్హమై ఎన్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు స్థాపించిన పారిలోషికమునకును వైద్యవిద్యార్థికై రామభద్రనాయుడుగారు స్థాపించిన సువర్ణ పతకమునకును వారిరువురు వంశ్యులు.

విశేషాందోశనమునకు గారణమైన స్కూలు పైనలు పరీక్షవిషయమై ఏమియును తేలు పోవుట సంతాపకరము మార్పుమాంటుగా రి విషయ మూలోచనలోనున్న కలయును తగిరవ్యవస్థ చేయబడు ననియును సభయందా సమిచ్చినందున వ్యామ మూర్తి శేషగిరి అయ్యురుగారు తత్సంబంధమైన

శిశ్నానము నువసంహారమును జేసిరి. కాని మార్కు హంటరుగారి విషయము కనుపరచిన యభిప్రాయములు సంప్రదించుకొనుచు నొకచు. నాలుగుకోట్ల ప్రజలును ననేక కళాశాలలునుగల చెన్నపురి రాష్ట్రమునగలను నొక విశ్వవిద్యాలయము పాలించుటవలన గలిగెడి యనర్థములు విశ్వవిద్యాలయ వ్యవహారములను విచుర్చించి నపుడు వెల్లడియగుచున్నవి.

పౌరస్వామి విమర్శనము.

గత సంవత్సరమునందు చెన్నపురి రాష్ట్రములోని అన్ని స్వామిసభలందును 488,979 వ్యాజ్యములు దాఖలు చేయబడినవి. అందు 118,647 వ్యాజ్యములు గ్రామసభలందు దాఖలు చేయబడినవి. ఈసంఖ్య గతసంవత్సరపు సంఖ్యకంటె హెచ్చుగ నున్నది. సామంతులు గ్రామమునందు యధికారమును వ్యాపింపజేయు నిషేధము నొనరించుచున్నాడు తాత్కాలికముగ నిషేధమునైనను ముందుగాను సంఖ్యరీతిని 23 నకు పెరిగినను నిషేధమున్న వ్యాజ్యముల సంఖ్యమాత్రము తగ్గలేదు. కొద్దులు 107కి 29 ముందు నుండినను కాని వ్యాజ్యముల తీర్పులు 100కి 18 మాత్రమే మాత్రము నుద్దయించెను. ఈవ్యక్తిత్వమునకు గాఢము అధికముగ నియమితములను మునుపటికిని విధియున్న చెన్నరాష్ట్రములను విచారించుచు యున్న కొత్త వ్యాజ్యములను విచారించక బోవుటయును, మునుపటి నుజుజుట్టి చిట్టా వ్యాజ్యములను కొంత కొంత విచారించి నియమితము చేయుచును తగిన వ్యవస్థలు లేనందుటయు నది చాలకు లభిస్తామనుచున్నాడు. సుమారు 1000 కి గల కుతుల కానిగోడల వెగినవి విడుదల 1000 కి రర మాత్రమే మాత్రమే జరిగింది అందు క్లిష్టములైన వ్యాజ్యములు విడుదల 1000 కి 10 కుతుల మాత్రమే జరిగినది జిల్లాకోర్టులలో అయి వ్యాజ్యములు 320 అప్పీలులు గెరెరర నెమరుకేను 100కి 10 మును కేసులు 10200 యును విడుదల చేయబడినవి. మొత్తమున స్వామిసభల వ్యవస్థలు సంప్రదించుకొని తగిన విమర్శనము వలన దెలియచున్నది. స్వామిసభల వెగిన కొలది వ్యాజ్యములు పెరుగుచున్నవి. కాని వ్యాజ్యముల విడుదల తగిన రీతిని జరుగుట లేదు. స్వామివిమర్శన గ్రామములను కొద్దులు మునుపటి కొద్దులు, జిల్లాకోర్టులు, హైకోర్టులను. గ్రామములను నులు కొద్దులందుగాక మిగిలిన కొద్దులందు గత సంవత్సరము నందు 3, 20,000 వ్యాజ్యములు దాఖలు చేయబడినవి. ప్రతివ్యాజ్యమునందును సభలందుగా ప్రతివాది సాక్షులు చేరి గెలుకు ప్రమేయమునుగల్గించుకొనవలసి యందుననించిన మొత్తమున 10,000 జనులు గతసంవత్సరమునందు వ్యాజ్యములందును తీసుకొనుకొను సాక్షులు నడుచుచున్నాడు తీసుకొనుచున్నాడు. ఈయనకు తీసికొని తీసుకొనుచున్నాడు నా అగోచరము. గ్రామముల కధికమైన ఇధికార నియమితములను కొంతకే కేసులనీతి నిలపకు చాతమును చున్నది.

ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసుబిల్లు

ఈబిల్లును ఇండియా దొరతనమునాటికి రాను రాజులలో ప్రకటించెదను. కాని దీనిని కొత్తమును చేయవలెను. 107కి 25 మంది పరీక్షలవలన 75 మంది నియోజకములను ఏర్పరచెదను. ఈయనములు నాకాదళములలోను సేనాని సు చేసినవారుగాను. యు భారతీయులలో పరీక్షలలో కృతార్థులు కావాలనిపించు వారిని గూడ కొందరిని నియమించును అందును మిగిల్చి విగతములనుగూడ దొరతనమునాటి నిధులను

బొంబాయి రాష్ట్రమునందు.

సర్ - ఫిరోజుషా మెహతా గారు సంఘాభ్యుదయముగా ఇండియా సర్వీసుబిల్లుకి తెలుప గోరుచు గాజుపతినిధిగారి కిటుల తొలిచార్తనంపిరి. ఈ చూతన తాత్కాలిక కానన ప్రకటన మనసము - ఈ కాననము ప్రజల సభాపరంగిక రిందుముల భారతీయులు తమ యభిప్రాయములను తెలుపవలెను. నియమకమునందు పక్షపాతిమున కవకాశమునునని భారతీయులు వెనుకటి యనుభవమున చాలభయపడుచున్నాడు అట్లునియమక మునగల ముగిసి నియమించుట చాల హెచ్చుగానున్నది. సగభాగమున కన్న హెచ్చుగా నుండగూడదని ఈ సంఘమువారు విన్నవించుచున్నాడు. వెనుకటి సంఖ్యల దామాషాను సరిపోవుట నియమించగూడదు నియమితుల సంఖ్య హెచ్చించ బడవలెను.

బరోపా మహా సంగ్రామము

పాంపెను యుద్ధము - పరాసువారికి గొప్ప విజయము.

కావెలుక న్య మరణము - అమెరికావారి ఆగ్రహము.

ఆర్మీనియనుల టర్కీవారు దారుణముగ వధించుట.

కూకూరు కన్యాశుభాశాభి యోగము - హైదరాబాదు బానిసయినాద విడుదలచేయుటకు తీరస్కరించుట.

సర్ పాన్రీకాటనుగారి మరణము - భారతీయులందఱును చింతింపట.

భాను

పరాసువారి ప్రకటనము

అండ్రు ఆక్టోబరు 23: - పరాసువారికి గుండున గాబానో గాగ్రము ముగియి ట్టాన దక్షిణమున 9 మైళ్ల దూరమునందు. పరాసు వారు గురువారమునాడు గాగ్రము నున ప్రకటించిరి. పరాసువారి సేనలో వ్యక్తులు చాల తక్కువ వెలెను అందు నవ్వలమున్ను నెవ్వరూ వారి ప్రభుత్వము నొసకముగాను నాకొనినది తక్కిన సమయము నెవ్వరూ నొసకముగలర నుదయించును. ఆస్ట్రీయా జర్మనీసేనలు నెవ్వరూ సహాయము 7 మైళ్ల దూరమునందు. అండ్రు ఆక్టోబరు 23: - పేస్ మెయిలునాటి పరాసువారికి ముఖముక నిషేధము చేయవలసి - జర్మనీవారి ప్రధాన స్థానముకటి వికారము బలమునందు 4 కుదకముల సమేతముగ పరాసువారు పట్టుకొనిరి. జర్మనీవారికి అధికముగ నవ్వలము కలిగెను. జర్మనీవారి రెజిమెంటులలో ముడింటియును మిడిన ప్రాంతము మా కళమెరి - ప్రధానస్థానమున 196 గుట్టలలో కొంత భాగమును కొద్దిపు దుర్గమును కలవు - జర్మనీవారి స్థానమున అధికముగ బలవచ్చిరి. జర్మనీవారిని విమర్శ, ప్రేరణముతో నుతో పోరాడిరి. అయినను పరాసు నైపుణములు సుమేర ఫిరంగిదళ సన్నాహములకొచ్చి జర్మనీవారికి భీకరముగ పోరాడి నుగ్రాస్తయచుచు లోతున నాథానము నంతము పట్టుకొనినది.

పరాసు

బార్ని సర్వీసుబిల్లులో తీవ్రముగ పోరాడుము.

అండ్రు ఆక్టోబరు 25: - వెట్రా గాగ్రము రీగా కాగ్నె నుకుండున్న యొక గాగ్రమును జర్మనీయులు బరేమరచుకొనిరి. కుకొనాము నాటిగాతి ముక జెప్పించి రీగా ముద బాబులునై చెచ్చి కొమ్ములును పోరాడుచు తీర్చి యొక పొంభంబుయొక్క అనేక పార్లమెంటు జర్మనీయులు నని వారమునాడు ఇల్లున్ను బట్టుకొనిరి. తరువాత పట్టుకొనినందు జరిగి నొకటి నందు వారికెక్కువ వ్యక్తులు చిచ్చెను. చిల్లారు మానున పరముల గొంతును నుమ్మకా రనేక గాగ్రములను బట్టుకొనిరి. అది ప్రకటించబడెను.

పరాసువారి ప్రకటనము

అండ్రు ఆక్టోబరు 26: - ఫెట్రా గాగ్రము - రీగాను ఆగ్నె నుకుండున్న యొక గాగ్రమును జర్మనీయులు పట్టుకొనిరి. రీగానై కొకజర్మను విమర్శము బాంబులజేసెను. కుక వారము నాటిగాతి ద్వీకొమ్ములకు జనమరల భయంకరముగ పోరు ప్రారంభమయ్యెను. శనివారమునాడు జర్మనీవారు ఇల్లున్నులు పట్టుకొనిరి. ఇచ్చటనీరికి అధికమునవ్వలము కలిగెను. చిల్లారు మానున పరముల గొంతును నుమ్మకా రనేక గాగ్రములను బట్టుకొనిరి. అది ప్రకటించబడెను.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ప్రకటనము

అండ్రు ఆక్టోబరు 24: - రోము - ఇటలీయులు లిక్నో బోయగోనున్న పర్యవేక్షకులు, గామమును ఆక్రమించుకొనిరి. అన్నుకొద్ది నెగోనై సమీపమున నున్న రెండుస్థానముల దొమ్మిచేసిబట్టుకొనిరి. మాంటి నెసి లోతట్టుననున్న మోజ్జివర్మత చటెయల ఇటలీవారు ఆక్రమించుకొనిరి. గొరిజియాదరి నన్ను

కందకములు కొన్ని పరిసాలయ్యెను. కాగ్నెవద్ద భయంకరముగ యుద్ధముజరిగెను ఈయుద్ధమున ఇరు తెగలవారు శత్రుపక్షమువారి కందకముల చాలసార్లుకొమ్మిచేసి పట్టుకొనుట తటస్థించెను.

కాని సాయంకాలమునకు ఇటలీయులు తమస్థానముల నిలుపుకొని కొంతభూమిని కొత్తగ నాక్రమించుకొనిగలిగిరి. వెసాం జోరంగమున సుమారు 1000 మంది ఖయదీలుచేయబడిరి. అవి ఇటలీవారు ప్రకటన మొనర్చిరి.

జర్మనీ

జర్మనీవారి గాగ్రమునాటి న్యుతిమెంతులు.

అండ్రు ఆక్టోబరు 25: - ఆగ్నెపెట్రాను-సోరైయ వంద బడిన జర్మనీవారి గ్రామములందును, పేరను నాంగెనుచుము గాదు కాలధర్మమునొందిరి కాంస్టాంటినోపొలునుండి తంతి బార్తొములయిన తెలియవచ్చినది. గోచెను, లెస్సా యుద్ధముకల కాంస్టాంటినోపొలును గల్పించినదట. తరువాత కృత్యము ఎట్లరన విదితమే.

జర్మనీవారి క్రూరు నొకదాని ముంచుట

అండ్రు ఆక్టోబరు 25: - ఆగ్నెపెట్రాను లిబోస్రాంత యొక నొక జలాంతర్గామ జర్మనీవారి క్రూరు ప్రింగ్ ఆవల్పెట్ల అను వారిని టూర్నిడోలతోకొట్టి యుంచెను. వారియలలో కొందరు మాత్రమే సజీవులై యుండిరి.

బెర్లిను

కావెల్ దొరసాని చురీసియులు.

తటస్థతేయల నిరసనము.

అండ్రు, ఆక్టోబరు 23: - కావెల్ దొరసాని భూపకార్థమై యొక ప్రతిపక్ష నిలువటం రెండువార్తాపత్రికలవారు నిధి స్థాపించిరి. తటస్థతేయల యభిప్రాయము విడిచినచున్నది.

ఈవార్తలవలన అమెరికాదేశములెల్లరు భీతావహులైరని న్యాయము. హీట్లు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

వైకి వెల్లడయ్యుడి నొకరు పట్టుబడిన చుక్కల శేఖరముల గల్గి యున్న సమాధిబోలి జర్మనీయులను నీకృత్యము వెల్లడింపుచున్నది. ఇట్టిదేశమున సుప్రభావుడని అమెరికావారిని జర్మనీదేశములు వ్రాయుచున్నారని యావరిని పోషకత్రిక గాగ్రముచున్నది. కావెల్ దొరసాని గారి ముంపనలననదని కేసుపులు అమెరికా గాగ్రములు అమెరికావారి కోరికను వెల్లడిచెనని వైపత్రిక నుకుపుచున్నది. ఈకృత్యము జర్మనీవారి రాజనీతినుదలి సురియొక ఘోరమగు తత్పుచని దెలియజేయుచున్నదని దికాగోపోష్ట గాగ్రముచున్నది.

శ్రీధర్మములలో పాశ్చాత్యుల యభిప్రాయమునుబట్టి నైనుజు దప్పించుకొనిపోవుటకు పానుచుచేయుట మొదటిదని దికాగో జర్మను వ్రాయుచున్నది.

వాషింగ్టన్ - జర్మనీవారిని నిషేధమును నెట్టి గాయ వారమునడపదలచి యుండకపోయినను యుద్ధోగ్నియులందరు నీకృత్యమును కఠినముగ నిరసించుచున్నాడు. అమెరికావారిని ప్రరాశనకృత్యములకు వెదకెను మాత్రికాకృత్య మొనర్చినందులగుడ శ్రీకి నురణదండం నిధియలుల గనబడెను

ఆంధ్రరాష్ట్రం - నెహ్రూలియనుయొక్క భగ్నరం కారణమున జర్మనీయులకు పునరుద్ధరణపాటువునకు పాం అనువాని మరణ దండము హోండ్లెంట్లను జ్ఞప్తికి దెచ్చుచున్నది పాం అను నతడు పుస్తకముల బ్రకటించువాడు. ఈతని న్యాయరెంబరును దండం విధింపబడెను

ఈ కృత్యము వలన తటస్థతేయలందు జర్మనీయులని విరోధభావము హెచ్చునని రాంబర్దాంపితు రాంబు వాగ్రము చున్నది.

సర్వీయూ

బర్మియా వారి స్థానమును ప్రాప్తినా
రాకమించుట.

లండను అక్టోబరు 25:—పారిసు ప్రెస్సులు:—దక్షిణ భాగమున ఛెర్చియెనియోను కుగ్రివాండునాటి సాయంకాలమున బర్మియావారివైబడి నబోవానుబట్టిని దొంగతనముచేసి దెల్లమున్నారు. పోరాటము జరుగుచున్నది. సర్వీయూముఖమున అస్త్రియావారును జర్మనీయులు ముందుకు రాకుండ నిరోధింపబడిరి.

శాంతిస్థాపనా ప్రకటనము.

లండను అక్టోబరు 25:—లండను అక్టోబరు 25:—జర్మనీవారు తామెటుమి నొంగుటకు బాధ్యులు పశ్చిమమున కలిగిన జనులచే కలుగు లాభముల నొంగుటగాను శాంతి స్థాపన బ్రయత్నముల చేయుచున్నాను. శ్రీయుద్ధిటకు ఫ్రాన్సు రష్యా తల్లితనం ఇటలీ సర్వీయూవారులు యుద్ధ మింకను నడువలెననియు అరబ్ మైంహో యింకను కొన్ని సంవత్సరముల పోరాటమును చెప్పుచున్నారని న్యాయాత్మక హత్యపత్రిక ప్రాయముచున్నది. మి॥ గెజెట్టుకు తెలిపెను.

సర్వీయూ వారి విజయములు

లండను అక్టోబరు 25:—అస్త్రియా, జర్మనీ సేనలను తిరుగముట్టించుటలో సర్వీయూవారు విజయమందిరి. 2 ఫిరంగులు, 4 మరఫిరంగులు, గుట్టములు మున్నగు వాటిని సర్వీయూవారి అధిపత్యమున ప్రకటించబడినది.

అస్త్రియా

అస్త్రియాంగరి.

అలనాబాదు, అక్టోబరు 24:—లండను అక్టోబరు 25:—బాల్కన్ యుద్ధమునకున్న హంగరీలో సంకటమేమియు లేదు. అందుకుమాత్రం యుద్ధమున కంతుకానరాదుగా అది ప్రజలు నిరాశపెడియున్నాను. ప్రస్తుతీతిచే అస్త్రియాంగరీలకు నష్టములు కలుగుచుండెడియెడల వారు మూడురంగుల పోరాటముల కశక్తులగుదురు. యుద్ధమునకు పంకితయ్యు ప్రజలందరివరకే యుద్ధరంగమునకు పంపబడిరి. సహాయముకొనుట వీరు జర్మనీవారివై సాధారపడ వలసియున్నది. ఎప్పుడో అకస్మికముగ వీరు యుద్ధమునకు తటస్థించును. ఇదివరకు యుద్ధమునకు పంకితరారిన పంపివేయబడినవారిలో మరల పంపింప 30 వేలమంది దేశమందు శాంతిస్థాపనకై పంపివేయబడుట కనిపిస్తున్నది తెలియుచున్నది. వీరిని ఆఫినియం దుంచి ప్రస్తుత మాపనిచేయుచున్న సైనికులను యుద్ధరంగమునకు పంపెదరు. అది మాస్టింగు పోరాటపత్రికకు బడసెనులలో నున్న విలేఖరి వ్రాసెను. (పయ్యోరపత్రిక)

సింలా

రాజప్రతినిధివార్త.

సింలా అక్టోబరు 24:—ప్రేటు సెక్రటరీగారు రాజప్రతినిధిగారికి 28 తేది నిట్టచి వార్తపంపిరి. ఫిరంగికోయోగమున బుర్రుగించుకొని శత్రువులవై బడనుంకించినపు డాపి తిమిని ఛెర్చియెనియో దెల్లమున్నారు. చాంపెరీలో టాకురుకు పశ్చిమమున జర్మనీవారు తిమిముగ ఫిరంగుల చాపిచేయుచున్నాను. తూర్పుగిరిమీదులో టార్నూ ప్రాంతం వల్లరమున నొక శత్రుస్థానమున 148 యావోగోగోయలు 7030 ఖలులను బట్టితిమి కుమ్మరును దెల్లమున్నాను. రీగారు వైర్లు తిరి 22 మైళ్ల దూరమున జర్మనీయులువైబడిన వెనుకకుగొట్టిరి. ఫ్రీకోస్టాటు, నాకోవోస్టాటు, డ్యేక్ ను ప్రాంతములందు మార్పులేదు. ఎరురావారవద్దకు పడమర స్ట్రీమ్ మీదను స్వల్పముగ ముందుకుపోయినట్లు తెలియుచున్నది. ఏథెన్సులో దొంగతనమువారిట్లు దెల్లపిరి. డెడెనావో మొదలు లాగానులేవు స్థానమునకు సమద్రతీరమున నున్న బర్మియా స్థానములమీద మిత్రమండలివా కాదనెను ఫిరంగుల బ్రయోగింప మొదలిడెను.

దిగువ మొరావారిని పోర్చుగీసులను ముందుకుపోవోలిమి. వ్రానియాకు మానోవోవోలీను అనునది బర్మియా వారి స్వాధీనమయ్యెను అని అస్త్రియా వారతనమువారు దెల్లముచున్నారు.

వైకోల ప్రాంతికో ముఖమున ఇటాలియావారు శత్రువులవైబడ వారంభించిరి. ఇత్యునిసముద్రమునకు వ్యాపిం చెను. విసాంజో వజఖమున ఇటాలియావారు శత్రువులవైబడి ముఖమున స్థానములను కొన్నిటినిబట్టిరి. కాగోనీతమాముల్యుడు వారు శత్రువుల నా ముందునకేకపరకేకములందు ఢేదించిరి.

లూన్ వద్ద ఆంగ్ల సైన్యములు శత్రువుల నెదురించుట
లండను అక్టోబరు 25:—లూన్ వద్ద ఆంగ్ల సైన్యములు మట్టిడి సలపు నరసరమున “బ్లాక్ పాన్” పటాలము శత్రువులవై కనిపింప ప్రధాన విషయములలో నొకటి వై పరులు గిరముల సాధుచుండిరి. వైపరులు జర్మనీ వారి మొదటి కందకమునకు చొచ్చుకొనిరి. కందకముల గోడల నుండి శత్రువులు తరుమరుకు చుండిరి. ఆ సమయమున వై పరుల వాద్యము శాంబుల ధ్వనిని వినిపడ నిచ్చుట లేదు. పము పటలలో నొకడు కాల్యు బడిన. కాని వారి స్నేహితుకు తన గానమును ఆపుట లేదు. ఇంతలో వైన్యములు మరల ముందుకు పోసాగెను వీరితో గూడ వైపరులుగూడనుండునపుడొకరి. ఒక్కసార్లు యిరువుల సహాయము లేక 7 రు జర్మనుల హత మొందెను అని ప్రధాన స్థానములందున్న నొక విలేఖరి తెలియ పరచెను.

రష్యావారి సందిగ్ధస్థితి.

లండను అక్టో 26:—700 మైళ్లు పొడవుగల యుద్ధరంగమున మేనెలనుండి అక్టోబరువరకు జర్మనీవారు తమవై మట్టిడులు సలపుచుండుట వలన రష్యావారికి కలిగిన సందిగ్ధస్థితి పశ్చిమమునకు తమయ్యెను. రష్యావారి గలసిపోవుటలేదు. రాజ్యము ధ్వనుమున నిప్పుడు వారు తమ బలముల నన్నిటి గూర్చుకొని బలముగ నున్నారు. శత్రువులవై అన్ని మూలనుండి సైన్యము వచ్చి పడుటకొర కెరుక మాయమందిరి. మిత్రమండలివారి సేనలందు వారి కధికముగ నమ్మికయు కలదు అని రష్యావారి సేనల పత్రికత్వముతో నున్న వారి పత్రికిని టైమ్స్ పత్రికకు తెలియపరచెను.

ఇటలీస్టీ మరుకు ముంచుట

లండను అక్టో 25:—ఈజిప్టును సముద్రమున నొక జర్మను జలాంతర్గామి యొక ఇటలీస్టీ మరుకు మోచుకొనవలెనంద ముంచినదని సమాచారము నుండి తెలిపివార్త వచ్చినది.

ఒక స్టీమరుకు పట్టుకొనుట

లండను, అక్టోబరు 25:—స్టామమునుండి రెయివోకు రబ్బరు వేనుకొని వెళ్లుచుండిన వాలీ అను స్టీమరుకు జర్మను జలాంతర్గామి పట్టుకొనెను.

సర్వీయూ యుద్ధము

లండను, అక్టోబరు 25:—పారిసు:—మైకోలికి 32 మైళ్ల దూరముననున్న క్రివోలటలో పరాను సర్వీయూ సేనలకు విజయము కలిగినది. బర్మియావారు తలపడిరి. అంతలో పరాను సేనలు సాహసముతో వారి కుడితట్టును మరల్చినవి. సర్వీయూవారు శత్రువులను తలపడిరి బర్మియావారు నుట్ట మ్మిట్టా వైపు పోయిరి పరాను సేనలు సర్వీయూ శత్రువుల దళములు వారిని తిరిమెను అది ఏభైమైలుండి తిరిపివార్త వచ్చినది.

జపాను సైనిక రాయబారి

లండను అక్టోబరు 25:—జపాను సైనిక రాయబారులు రోమనునవచ్చిరి మేటికుపత్రికకు తెలిపినది.

వ ర ము

లండను అక్టో 25:—మెకోవోరను—విక్టోరియాలో తగిన వర్షములు నకామునకు కురిసినవి. చంటులు బాగుగా పండుకు.

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 25:—రోము. ఆదివారమునాడు సాయంకాలము మామిడిమానములు వెనుకొనవలెనట్లు చాల వాంబులకు వేసినవి వారిలోనొకటి స్కార్బ్రి క్రైస్తవములను వైబడినది. దానివైకప్పు కూలినది. దానికి మంచిపని తనముగలదు తక్కినవానికి స్వల్పముగ నమ్మకము కలిగినది. పూర్ణావస్థకు తేదని ఇటలీవారు ప్రకటించిరి.

ఒక జర్మను నౌకకు పట్టుకొనుట

లండను అక్టోబరు 25:—గెర్మా అను జర్మను నౌకకు రష్యావారి జలాంతర్గామిలు తూర్పునకు తీసుకొని పోయినవి. మరి 6 నౌకలు నౌకాశ్రయమునకు పోయినవి.

బొంబాయిలో వైద్యులచట్టము.

బొంబాయి అక్టోబరు 25:—1912 సం॥ ను బొంబాయి వైద్యులచట్టమును మార్పుటకు తేబడిన చట్టము విషయమున బొంబాయి కానసభవారి పత్రికత్వమున వారెట్టిమార్పులను దెలుపలేదు.

జోదుపురము రీజంటు.

బొంబాయి అక్టోబరు 25:—జోదుపురము రీజంటుగా వైన మేజరుజనరలు మహారాజా సర్ ప్రతాప్ సింగుగారు సేనాముఖమునకు బోయి తమకుమానుని వోడోగ్రా మాల్వాయను తిహారువోడమీద శనివారమునాడు బొంబాయికి వచ్చిరి. తమ కుచితములగు యాహ్వనానికి ముత్తముల కిచ్చుచు కొనక వారు సర్వసాధారణముగ యొడ్డునకువచ్చి వెంటనే కొలాబావైద్యమునుండి గుజరాతు తిహారుబడిమీద జోదుపురమునకు వెడలిరి. తమ మేనల్లుడైన జోదుపురము మహారాజాగారి బహుమానుకు జరుపుటకై వారు వచ్చిరి మహారాజావారి రింకను మైనరులు. వీరుకు సేనాముఖమునుండి రి, 4 నెలల క్రితము వచ్చియుండిరి.

మధ్యపరగణాల పరిపాలనము

యద్ధ ఫలితములు

సింలా అక్టో 25:—గతసాయంకాలి పరిపాలనవిషయమున మధ్యపరగణాలలో వైద్యులను యిచ్చుటకటించిరి. యద్ధమునలన వచ్చుననుకొనిన దానికన్న 9 లక్షల రూపాయల ఆదాయము తగ్గెను. ఇత్యుని ముఖ్యముగా ప్రతిపండుకు జిల్లాలలోకలిగెను. ఈ సాయం దానాయ మింకను తగ్గుననుకొనుచున్నాడు. ఒక్కసార్లువాల్కరీలలోమాత్రమిట్లు జరుగదనుకొనుచున్నాడు. ఈ విషయమున పక్షుల హచ్చించుటవలన ఖర్చయెక్కువ కాకుండ నేర్పాటుచేయుచున్నాడు.

వారాణసి కుట్ర కేసు.

వారాణసి అక్టోబరు 25:—ఈకేసునందలి ముద్దాయాలను సెంట్రీలు జేయించుచు పరీక్ష్యక న్యాయస్థానమువారు నవంబరు 5 తేదీ మొదలు విచారింతురని దెలిపిరి. పరీక్ష్యక న్యాయస్థానమునందు కేసులున్న, డలాల్ హాజీ సాయి అను వారబండిరి.

దర్భంగా మహారాజావారు.

కరాచి, అక్టోబరు 25:—హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయమున విషయమున దర్భంగా మహారాజావారు డిశంబరు నెలలో సింధుదేశమునకు కత్తురు.

హైందవరాజులు హార్డింజి ప్రభువునకువిందు కేయుట

కరాచి అక్టోబరు 25:—రాబోవు ఫిబ్రవరి నెలలో ముత్యాలవద్ద దర్భంగా మహారాజావారు కాశ్మీరమహారాజావారు మున్నగు హైందవసంస్థానాధీశ్వరులుహార్డింజిపరీభువుగారికి విందుసల్పుదురు. మూతముగ స్థాపించుటకు హైందవ విశ్వవిద్యాలయము హార్డింజిపరీభువుగారి కృపవలననే స్థాపించబడినది. అది పండితులవ్యాసగారు నడిపిరి.

ఆంధ్ర దేశాభిమానము.

ఎల్లంరాజు విజయరామయ్యగారు వ్రాసినలేఖ
మన వెదన్నయ్యలొంద్రదేశము నభివృద్ధిలోనికి దీసి కొనిరావలెనని వార్యభారము వహించుటకల్గి కలిగిన ఆలసట చేగాధకు నిమరబట్టి తనిదిదీర నిద్రించుచున్నాడు. ఇట్టిసమయములో ఆంధ్రయ్యలవల్ల కావలసినట్టి నూతన పరికరములతో దాట్లను సర్వహించుభారము ఆంధ్రులలో బుల్లితమ్ముల వైబడినది. ఇందు విషయమై పిన్నలనుగు మన మందరము అత్యుత్సాహ పూర్వకముగా పాటుపడితగు విచారములొసంగియెడల ఆంధ్రమాత పునరుజ్జ్వలించి తన చిన్నపుత్రుల సామర్థ్యము భూభోంతరాశిమరకు వ్యాపింపజేసి తనప్రియ సంతతి శ్రేయఃప్రాప్తికై పరములు ప్రసాదించి ఆకీర్తించును. ఆగూఢీర్వాద ధ్వనిభోధింతులవలన హంసతూలికాతలముల మీదకొనించి నిదురించుచున్న మనవెదన్నయ్యలు వెదగుపడి వెంటనే నిదురమేల్కొంచి తమబుల్లితమ్ములు నిర్వహించినదేశ సేవానుగుణపరాక్రమము లభించించుచు వారివారికార్యభారములు నిర్వహించియెడల ముంజొగ్గోద్యమమునంతమప్పుడే అభ్యున్నతదశకు వచ్చును. మిబుల్లిసోదరుడనగు నేను విలేజి ఆఫీసుకు పదవిలోనుండి సర్కారువారిరలన నెలకు రు 8-0-0 జీతము లభించుచుండు ప్రకారము రెండుమాసముల జీతము రు 16-0-0లు కూడవెట్టి, చంద్రునకు నూలుపోగు ఆవనట్లు ఆంధ్రదేశకేసకు అనగా ఆంధ్ర దినపత్రిక సాయమునకు రు8-0-0లును, అంధ్రజాతీయ కళాశాలకు రు 8-0-0 లును వినియోగపరచవలసినదిగా ఆంధ్రపత్రిక మేనేజరు గారికి పంపుకొనియున్నాను. ఆంధ్రపిన్న సోదరులందఱు నిట్లే త్యాగముగలవారై ఆంధ్రమాత మన్ననలకు పాత్రులగుచునె యింతటితో విరవించుచున్నాడ.

వృత్తాంతములు

తూర్పుగోదావరి జిల్లా, కున్నవలపల్లె గ్రామము జరుగుచున్నది.

శ్రీకావ్యకేల పురువుగారు - ఈనెల 25 వ తేదీన 500 డబ్బులకునుండి బయలుదేరిరి.

తిరునల్వేలి పాలకసంఘము:- ఈ సంఘమునకు నయమంతం పిల్లగా రద్దుతులగా నియోజింపబడిరి.

బెంగళూరులో చెరసాలలు:- వీని వివరములను పరిశీలించినట్లయితే సంఘమువారి విచారణ పూర్తియైనది. త్వరలోనే రిపోర్టు పంపెదరు.

ఆంతరంగిక కార్యదర్శి:- మైసూరు మహారాజు వారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శియగు ఆర్. హెచ్. కాంతెజుగారు 18-11-15 న ఆంగ్ల దేశమునకు వెళ్లెదరు.

గొప్పవారి వివాహము:- తిక్కా సాహెబుగారి పోదరిని నమాను సంస్థానాధిపతులగు కల్లుల వీరవిక్రమ సింగుగారి కిచ్చి 9-12-15 వ వివాహము చేసెదరు.

పురాతన కట్ట పరిశోధన కాభిధికారి:- మాలమాక మదారాలపల్లె జరుపబడు పురాతనకట్ట పరిశోధనకట్ట సర్దుమార్పిడిగాను లాహోరునకు విచ్చేసియుండిరి.

జన్మనిరోధము:- గోదావరిలోని సాహెబుగారి 51 జన్మనిరోధము ఈనెల 25 వ తేదీన గోదావరిలో జరుపబడినది. సంస్థానములోని వారందరు సుత్సానాధిపతులై యుండిరి.

లేఖా పరిశీలనలు:- ఇదివరకు సింలాలోనున్న లేఖా పరిశీలనలు ఢిల్లీ నగరమునకు వెళ్లెదరు కాన్స్టేబులకు సింలాకు పంపుచున్న రీతిని తలచివార్తలును ఢిల్లీకి పంపవచ్చునని అని అధికారులు ప్రకటించిరి.

ఇండియా స్పెషీలాంకి:- ఈవాంకి ఋణదాతల సమావేశము 1-11-15 న జరుగును. ఆవుడు లిక్విడేటరుగారు రిపోర్టు సమగ్రుడగు. ఆవుడు కొన్ని దావాలు తీసివేసుకొనబడును. చురల పంజాబు లెక్కలో జరుగును.

గంగానది:- హిందూమతముగూర్చి పండితదీక్షయగు గారు హైదరాబాదులో నున్నప్పుడు గంగానది ప్రవాహమును దురలక్ష్యపడ చేసినందులకు హాజిరి పురువుగారికి హైదరాబాదుకు కృతజ్ఞులని నడిచిరి.

ఒక వివాహము:- బంగారా గర్భవరగారి సాంకేతిక మిక కార్యదర్శియగు కెప్టెన్ బాబ్స్ గారికిని బారనను ఎడ్వా వాను ప్రాకారముగారికిని ఈనెల 25 వ తేదీన వివాహము జరుగును లేకుండ నెమ్మదిగా జరిగినది.

దీవిజనలు దర్బారు:- లెఫ్టి నెంటు గర్భవర మున్నగు ప్రముఖులందరు నావానునుండి 25 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 1/2 గంటల అంతరమున ప్రవేశించిరి. సర్దుకొని మందిరమునకు విచ్చేసిరి. శ్రీ గర్భవరగారు దర్బారును జరుపుచురు.

బంగారా దొరతనము వారి నూచనలు:- కలకత్తా నెట్టి సివిలు కోర్టుకునుండియు ప్రభుత్వాధికారిగా కాభిధికారిని నియమించుటను గూర్చియు బంగారా దొరతనమువారు చేసిన నూచనలు ఇండియా దొరతనము వారాలోచించుచున్నారు.

రెండవ లాహోరు నుట్ట కేసు:- ఈ నెల 25 వ తేదీ మంగళవారము నాడీ విచారణ ప్రారంభ మగును. 101 మంది ముద్దాయిలును కొందరు ఎకరాను సాక్షులును గలరు. క్రైస్తవులు నెలవులవరకు విచారణ జరుగునని తెలియుచున్నది.

బాంబాయి హైకోర్టు సర్దుగారు:- డాక్టరు టర్నరు గారిని మరి రి సంవత్సరములవరకు నీ యుద్వీగమున నియమించిరి. దీనికి జీతము రు. 2000 లును అలవెన్సు రు. 250 లును ఏర్పాటుపడినది. గత 15 సంవత్సరములలోని వీరుచేసినపనిని స్థాపించిరి.

బాంబాయి హిందూ వైద్యశాలనుయక సంఘము:- డాక్టరులో యాత్రాబలకు సహాయము చేయుటకు సంఘము వారందరికి వెళ్లి మరల బాంబాయికి వచ్చిరి. వీరచట 64 గురికి సహాయము చేసిరి. 64 గురిలోను 6 గురికి ప్రభుల వ్యాధులు కలిగినవారుండిరి.

జ్ఞానప్రకాశకావలికా సంపాదకునిపై కేసు:- ఈ ప్రకటనకును సంపాదకునిను గోసాల్ కృష్ణ గవర్నర్ అనునతడు కాళిదాస్ కమన్ లిలిగారిపై మాఁగ వీరికరమును (చారిత్రావాసాని కేసు చేయుటకు, పూనా మేజిస్ట్రేటు జి. బి. వాచాగా రితును దోషి కాదని తీర్మానించిరి.

కూబర్నెను సంస్థానము:- ఇదియొక చిన్న సంస్థానము. సిమ్లా సమీపమున నున్నది. ఇచట 12-11-15 న తిక్క సాహెబు విద్యాధర సింగుగారికి డిప్యూటీ కమిషనరు కల్లుల బల్లెగారు పట్టాభిషేకము చేయుచును. అన్సిన్టు పాలిటి కలు కమిషనరు ఆండర్సను గారు గూడ వెళ్లెదరు.

మైసూరు ప్రతినిధిసభ:- ఈనెల 25-6 తేదీన జరిగిన సభలో రయిల్వేల విషయమును కాబేరిజర్నెయరు ప్రోజెక్టుకు భూముల సాక్రమియ విషయమును చర్చింపబడినవి. బాలి కలకు వివాహాధికమును వయసుగూర్చి చర్చించెదరా అని దివానుగారజిరి. అది సాంఘిక విషయమని సభ్యులు తలచిరి.

ఉపాధికారిని చదువు:- 26 ఏండ్లు వయసుగలిగి కూనూరులోని కాంటంమెంటు వైద్యశాలలో వాక్సి నేటరుగ పనిచేయుచుండిన ముల్కయ్య నాయకు అను నతడు ప్రాక్షుతో నురిపోసికొని సురక్షమునొందెను. ఈ ఆత్మహత్యకు కారణము తెలియజేయుచుండిన లేఖ యొక టీకని చొక్కాను జేబులో నుండెను.

ఇండియాలో ఆయుధపరికర నిర్మాణము:- 26 కర్నాటకములలో ఆయుధపరికరములను చేయుచున్నది చిన్న యంత్రకాలలు వెక్కుబుకూడ వీటిని తయారు చేయుచున్నవి. ఆంగ్లభారతీయ వర్తకులవలన ఆయుధకాభోద్యోగులయిరి. ఇనుపదారి కర్నాటకములు అధికముగ యుద్ధ పరికరముల చేయుచున్నవి.

జన్మను దేశముని వివాహముడి:- ఆంగ్ల దేశపు శ్రీ - కలకత్తాలో నొక జన్మను దేశమునకుల వ్యాపారము చేయుచుండెను అతనికి అమాను నగరమున నిర్బంధవాసము విధించిరి. అతనిభార్య ఆంగ్లదేశంలో నొకమేజరు కుమార్తె ఆమె విషయమును దొరతనమువారు ప్రత్యేకముగ నాలోచించుచు న్నారు కాని ఆమెను ప్రయాణానిర్ధముగ నుండుమనిచెప్పిరి.

వైష్ణవవాద్యయచరిత్ర:- రాయసాహెబు దినేశ్ చంద్రసేతు గారిచరిత్రను వ్రాసిరి. ఐ. సి. ఎస్. కాఖలో చురచేసి యుండిన జే. డి. ఆండర్సను గారు దీనికి మనోహరమున వీర్లు యనకు పీఠికను వ్రాసిరి. ఈ గ్రంథమును కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రకటించెదరు. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము నకు పాఠకులుగానుండి 1914-వ సంవత్సరమున సేతుగారి నొసంగిన యుపన్యాసము లిందు ప్రకటించబడినవి.

మత్స్య గ్రామసాక్షాత్కాశు. పంజాబు:- ఈ కాఖ 1912 నెల 1 వనంబరునెలనుండి ప్రారంభింపబడినది. అధికముగు అభివృద్ధిని పడెననది డ్రైక్టరు హోమెగాన ఆర్మీ విభాగముల లాభకరమును నొకచక్కని విధానమును పన్నుయిండి. యుద్ధములయిన నీకాఖకు కొంతవత్సము కలిగినది. దెనరుగారు వైస్రమునచేరిరి. డాక్టరు హోమెగన గారి నొసర్చుచుండిన కార్యమునకంత రాయకుకలిగెను. వీరి నుద్దయముల కొనసాగించుటకును కానరాదు.

ఈనెల 20-వ తేదీ యాదయము 6 ఘంటలకు మాపురమునకు పశ్చిమమున నున్న అశ్వనచెరువునకు పోయి స్నానము చేసి వచ్చుచుండగా, పండియొకటి ముండ్లదొంకనుండి, కాపు, కాపును యేడ్చుచుండి సద్యః ప్రసవమైన యొక శ్రీశిశువును ఈడ్చుచుండెను. ఆశ్రీశును వచ్చుచున్న నలుగురితో బోయి యాపండిని లోలి శిశువును పోషించగా, అది దేవీప్రసాదముగ నుండెను. అట్టి నుండవశువును గలిన యా నిర్భాగ్యమౌత, బాలిపిమ్మరమునకు పైపడే, మార్గమైన మనస్సుగలదగుటచే, జంతువుల చేతులారాక, యేదయాస్వాంతర్యదైనను పెండుకొనునను నుద్దేశముతో గాబోయి, ఆశిశువును నలుగురు వచ్చిపోవు ప్రోచయించి, వెళ్లిపోయెను. ఆమె యపుడెంత దుఃఖించెనో గదా! "అహ! సంఘమరాచార పీకాచమ! ఇటువంటి అగతిలకు, శిశుహత్యలకు, గర్భస్రావములకు చక్రవర్తియైతివి. కాస్త్రునిహితమును, న్యాయమునైన వివేచన వివాహమునకు బద్ధకమైతివి. ఓ అచారపిశాచావేశమైన ప్రహ్వపురవైదీక మహాజనులారా! కండ్లు తెరిచి చూడును. - సంస్కారవిహితులగు, బర్సంపురము.

సాంఘిక వార్తలు

హానరబిల్ సర్ శంకరనాయుగుగారు:-

హానరబిల్ సర్ శంకరనాయుగు గారికి నూతనపదవిలో ఉన్న భావన ర్తిగానుండబోవు డి. నాదరుమగారు ఆదివారమునాడు దయమున చెన్నపురికివచ్చిరి. హానరబిల్ నాయుగుగారధిల్లికి వటుంబముగ వెళ్లుటకు ప్రత్యేకపుర్రెబుబాడి వచ్చియున్నది. వారి స్నేహితులు కేపు సాయంకాలము సెంట్రీలు వైమను యొద్ద వారినివీడ్చొందురు.

హానరబిల్ సర్ శంకరనాయుగు గారికి ఏమ కొల్లు విందు:- విన్నరాత్రి 10-0 గంటలకు ఆర్మీ టు నవాబుగారు హానరబిల్, సర్ శంకరనాయుగుగారికి రాయసేట అమీరు మహల్లో విందుజేసిరి. ప్రియులు లనేకులు వచ్చియుండిరి. నవాబుగారును వారి సన్నిధానవర్తియు అతిథులందరికిని స్వాగత మొసంగి దగ్గారు హానరబిల్ విందువారిని వెళ్లిరి. అచ్చట హానరబిల్ కంపెనీవారి పలహారముల నమర్చిరి. పిమ్మట సర్ శంకరనాయుగుగారు కొంతసేపు ముచ్చటించిరి.

శంకరనాయుగుగారి భార్యగారికి ఏమకోయ్య సభ:- నిన్నటిసాయంకాలము చెన్నపురి శ్రీ వ్యాయాను సంఘమువారు వారిసంఘపు ఉపాధ్యక్షురాలుగానుండిన శంకరనాయుగుగారి భార్యగారిని వీడ్చొల్పుటకు మైలాపూరులో సంఘమువారి మందిరమున వీడుకొల్పి సభజేసిరి. శ్రీ వెంటండుప్రభిష్టిగారు, అధ్యక్షతను వహించిరి. ఈనగరపు ప్రముఖులు శ్రీ లనేకులు అచ్చటికి విచ్చేసిరి. రాజమన్నున వెట్టిగారి భార్యయును ఆర్మీవర వెట్టిగారి భార్యయును జలతరంగిణి వాయిద్యమును వీణావాద్యమును వాయింది సభకుల మనస్సును రంజింపజేసిరి. సి. ఆర్. తిరువేంగడాచారిగారి కుమార్తెయును రుక్మిణమ్మగారు మంచివద్యములకు రాగయుక్తముగ పాడిరి. పిమ్మట శ్రీ ప్రభిష్టిగారు ఈ సంఘమునకు శంకరనాయుగుగారి భార్య ఉపాధ్యక్షురాలుగా నుండి అభివృద్ధి నొందించి నందులకు ఆ నేక చందనములు లాచరించి విారు విారు కుమార్తెలపూజ చేస్తూ ప్రకటించి వత్సము సంఘముకు జ్ఞప్తియించుకొని మంచి పాండని ప్రభిష్టిగారు జేప్పిరి. అట్లేజేనవని నాయుగుగారి భార్యగారు చెప్పి సంఘమువారి కందరికిని శ్రీప్రభిష్టిగారికిని వందనము లాచరించిరి. తరువాత దేశికాచారిగారి భార్యయును యన్ శ్రీనివాసవర్మగారి భార్యయును నాయుగుగారి భార్యగారికి పూలహారము జేసిరి.

మదరాసు రాష్ట్రీను కాన్ఫరెన్సుమహాసభ:- వైస్రభరాలురు ఆహ్వాన సంఘసభికులు ముందులో 28 వ తేదీ సాయంకాలమున నిర్వహించి ఎడ్వర్డు మందిరమున సమావేశమైరి. రామనాథ్ రాజుగారుగ్రాని సాధికర్యము వహించిరి. కొంత చర్చ జరుపబడిన తరువాత కార్యదర్శిలు నిశ్చయించబడిరి. రామలింగము అయ్యును గారు కోశాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి. కార్యదర్శిలతో కలసి 26 సభికులుగల కార్యదర్శి మాక సంఘమొకటి ఏర్పరుపబడెను. ప్రస్తుత మాహ్వాన సంఘమున సుమారు 200 మంది సభికులుగలరు.

అభివృద్ధి వివాహము:- సహెబ్ గా ఆఫ్ తిన్ ఆహమ్మదు గారు వెన్డె పుమనవకు చెరెన్డకుమార్తె ఆహమ్మదుగారికి మూడవసమావేశము ఆహ్వానముగానినది ఈనెల 24 తేదీన వివాహముజరిగినది. చాలమంది ప్రాంతపులును మహమ్మదీయులును వివాహములకు వెళ్లిరి. మూడవసమావేశము గారకు డాక్టరు ఫయజు మహమ్మదుఖానుగారు నాభా సంస్థానమున ప్రవ్రాసజైవ్యోద్యోగిగ నున్నారు. సర్ సయ్యదు అనానుగుగారి మునుడగు సయ్యదుగారు మహమ్మదుగారు వెండ్లి కుమారులకు పున్నహారముల నొసంగిరి.

వైస్రకుల క్రిస్ మస్ బహుమానములు:- యుద్ధరంగమున పోరాడుచుండిన ఆంగ్ల, హైందవ వైస్రకులకు బహుమానములను పురుషులకు లాహోరు సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. ఆ విషయమై ప్రజలు ద్రవ్యవహాయ మొనర్చుటసినదని కార్యదర్శి యొ, సభ్యులు నాని ప్రార్థించుచున్నారు. వైస్రకులకు ఆగత్యును చుట్టు చున్న గుడి ప్రత్యేకముగ వెట్టులోనుండి నవబబి రింకతేదీ లోత్రువ పంపబడును. సిక్కుకు పన్నె, వాసనమానె, ప్రార్థక పుస్తకము మున్నగు రస్తువులు వైస్రకులకు పంపబడును. వీరికి చుట్టులు కాల్పు నలవాటు లేదు.

THE GREAT WAR.

Battle in Champagne: Notable French Success.

CAVELL MURDER: AMERICAN INDIGNATION.

Horrible Turkish Atrocities on Armenians.

COONOOR ABDUCTION CASE: HIGH COURT REFUSAL BAIL.

SIR HENRY COTTON: ALL INDIA TRIBUTES TO HIS WORK.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

The British Attack at Loos. THE BLACK WATCH IN ACTION. Pipers Playing the "Highland Laddie."

LONDON, October 25.

A correspondent with the Headquarters says:—"Among the notable incidents of the British attack at Loos was the occasion on which the Black Watch went into action with the pipers playing the 'Highland Laddie.' The pipers paraded at the first German trench while the enemy were cleared out of two mounted parapets, and the skirl of the pipes was audible above the crash of the bombs. One was shot, but his companion continued playing till the advance was resumed, when the pipers followed, the notes sounding triumphantly above the tumult as the smoke swallowed the Black Watch. A Sergeant killed seven Germans single-handed with a bayonet."

Execution of Miss Cavell. NEUTRAL CONDEMNATION OF THE CRIME. National Memorial Fund Started.

LONDON, October 24.

Two London papers have started funds to raise a memorial to Miss Cavell. Neutral opinion is beginning to be heard.

The "New York Herald" says that a wave of horror has swept over America.

The "Evening Post" is amazed at German apologists who ask Americans to stand agape with admiration at Germany, which the execution reveals as a whitened sepulchre with rotting bodies within.

The "Evening Post" states that the American Minister in asking for mercy for Miss Cavell uttered the cry of the American heart.

The "Chicago Post" considers the execution another rank blunder of German statesmanship.

The "Chicago Journal" maintains that assisting prisoners to escape is a virtue inseparable from all western ideas of womanhood.

WASHINGTON.—Though no representations will be made to Germany, officials here unsparingly denounce the crime. A search of American records has failed to disclose an instance of the execution of a woman, even as a spy.

AMSTERDAM.—The "Handelsblad" recalls the execution at Nurnberg of the publisher Palm, which led to the regeneration of Germany and the downfall of Napoleon.

The "Rotterdamsche Courant" asserts that the execution will aggravate anti-German anger among neutrals.

FRANCE

Latest French Bulletin.

LONDON, October 25.

PARIS.—The French have gained another important success in Champagne. The communiqué says:—"We took a German salient comprising very important work and four lines of trenches strongly organised along the front of 1200 yards with an average depth of 250. The German losses were serious. The Germans left prisoners in our hands belonging to three different regiments. The German salient included a portion of the northern slopes of Hill 196, two kilometres north-west of Mesnil Les Hurles, and the fort called the Courtive which was carried after a severe struggle. Indeed the whole salient was very strongly fortified but despite this and the desperation of the Germans the French troops after vigorous artillery preparation and fierce fighting took the whole of it by the end of the day."

French Troops Capture Bulgarian Position. Austro-German Offensive Arrested.

LONDON, October 25.

PARIS.—Official reports from Salonika state that the French troops attacked the Bulgarians on Friday evening south of Strumnitza and captured Nabova.

The fighting continues.

The Austro-German advance on the Serbian front has been arrested.

RUSSIA.

The Russian Arms Crisis. PASSED FAVOURABLY. Expectation of a General Offensive.

LONDON, October 26.

The "Times" announces that the Russian Headquarters have authorised their representative with the General Staff to state that the crisis with the Russian arms, due to the enemy's uninterrupted blows along a 700 mile front from May to October, has passed favourably. The Russians are not exhausted, and are now firmly based upon the centre of the Empire, and are living in expectation of a general offensive and looking confidently to the Armies of the Allies.

DEADLY FIGHTING IN BALTIC PROVINCES.

Russian Success in Lake District.

LONDON, October 25.

PETROGRAD.—A communiqué says:—"The Germans captured a village south-east of Riga, and a Zeppelin dropped bombs on Riga on Friday night. Fierce fighting was resumed on the Dvinsk front. The Germans on Saturday captured Iluxt after several attacks in which they suffered cruel losses in the ensuing desperate street fighting. The Russians captured several villages in the Lake district east of Vilna."

GERMANY.

German Cruiser Sunk.

Official Confirmation.

LONDON, October 25.

AMSTERDAM.—The Berlin Communiqué says that a submarine sank the large Cruiser Prinz Adalbert with two torpedoes off Libau. Only a few of the crew were rescued.

German Ambassador in Constantinople Dead.

LONDON, October 25.

AMSTERDAM.—A telegram from Constantinople says that Baron Wangerheim the German Ambassador to the Porte has died after a brief illness. He was responsible for the German cruisers 'Goeben' and the 'Breslau' coming to Constantinople with all the attendant results.

SERBIA.

Serbian Counter-Attacks Successful.

LONDON, October 25.

NISH.—The communiqué says that Serbian counter-attacks against the Austrians and Germans have been completely successful. The Serbians have taken two guns, four machine guns and much booty including horses and mules.

Fighting on the eastern front is proceeding at Vriviluk, Kuprulu and Uskub.

Only Seven Miles of Serbian Frontier Occupied.

LONDON, October 25.

A Paris communiqué shows that the village of Rabrov which has been occupied by the French is nine miles south of Strumnitza. The French entered the village on Thursday not Friday. The French losses were very slight. Another telegram from Salonika says that the Serbian at Kuprulu otherwise Vele have recaptured half of the town the other half is under the fire of the Serbian guns. The advance of the Austrians and Germans on the Serbian frontier does not exceed seven miles.

TURKEY.

THE WAR WITH TURKEY.

The Armenian Atrocities.

AN ARMENIAN PRISONER'S HORRIBLE TALE.

A Bishop Shot Like a Horse.

LONDON, October 25.

Reuter's representative with the Mediterranean Headquarters sends a narrative furnished by an Armenian prisoner of war regarding the Turkish atrocities. When the Armenian was returning invalided to his home at Zile, north-west of Sivas, he was an eye-witness of the Turks shoeing the Bishop of Sivas like a horse when they exiled him, the Vali saying that he, as head of the Armenians, must not be allowed to go bare-footed.

Other Barbarities.

When the narrator reached Zile, he found the authorities throwing the population of 24,000 into prison, whence the men were taken in batches into the country, tied with ropes and massacred. The women and children were exposed in the plains to hunger and cold for many days and nights till it was thought that they would accept conversion. All refused. Then the mothers were bayoneted before the eyes of their children, who were afterwards sold.

Victims Torn to Pieces.

The narrator and his brother rejoined the Turkish Army as Moslems, and made their way to Angora. Everywhere they met Turkish Reservists, 'en route' to join the Army, slaughtering Armenians. There were massacres at Angora similar to those at Zile. The Turks fell on parties, sometimes of 800, with the bayonet, literally tearing them to pieces as they lay defenceless on the ground.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

Sir H. Cotton's Death.

A Loss Hard to Bear: The 'Leader's' Tribute.

ALLAHABAD, October 25.

The "Leader" publishes excerpts from Sir Henry Cotton's writings demonstrating his exceptional broad-mindedness and political sagacity no less than his great friendliness for Indian aspirations. It says:—"It is incorrect as well as unjust to say Sir Henry's radical opinions were the consequence of his great disappointment in life. The truth really is that he was not given the prize appointment of Lieutenant-Governor of Bengal, because his chivalrous fight for the underpaid and oppressed coolies on the tea gardens of Assam offended the planters as well as their superior friend Lord Curzon. Sir Henry wrote his 'New India' in the early eighties and no one who was acquainted himself with its valuable contents could possibly concur in the ascription to him of an unworthy motive. He was in truth a supporter of the Indian National Congress from its start. If he had been given his rightful position of head of the Government of Bengal when Sir John Woodburn died or even after the death of Sir Alexander Mackenzie, there would have been no Partition blunder and Bengal and Indian history would have been very different and far less troublesome than has been in the last decade. Men of the type of Sir Henry have never received fair treatment but they are the officers who have done best service for England and India. The fight which Sir Henry Cotton put on behalf of the coolies will not be forgotten by our countrymen."

Proceeding, the paper refers to Sir Henry's gallant fight for the poor Tibetans and his views regarding Indian administrative reforms which, it says, were in fact wholly and absolutely those of the Indian Nationalist. The loss of such a friend, it adds, is indeed hard to bear.

Truest Friend of India.

At a meeting of the Bengal Provincial Congress Committee held to-day a resolution was adopted deeply mourning death of Sir Henry Cotton, one of the truest friends of India. A cablegram to that effect sympathising with the bereaved family has been sent to Mr. H.E.A. Cotton, eldest son of Sir Henry.

A Candid and Forceful Personality.

The "Statesman" referring to Sir Henry Cotton's death alludes to the interest he took in matters and says:—"His health which broke down under the strain of Parliamentary life under the conditions imposed by the Unionist landslide of 1906 was further affected by the death of his wife last year and since his retirement from Parliament in 1910 he had taken little active part in public affairs. His interest in them remained unabated up to the end of his life. He has left behind him a volume of reminiscences which gives a clue to many things in his story and leaves the impression of a candid and forceful personality whose idiosyncrasies only prevented him from attaining even higher positions than he actually reached."

Called a Black Leg, Scalliwag and Traitor.

The Indian "Daily News" says:—"Probably the most important thing in Sir Henry's life was the publication of 'New India' which created in 1885 the utmost indignation among those in any way connected with India in England. Sir Henry was treated as a black leg and scalliwag and a traitor to his service but what was in 1885 rank blasphemy is almost commonplace in 1915. It is difficult to realise almost how he survived the controversy and the allaying of imagining vain things. He lived indeed to see the notorious Minto-Morley reforms the most disastrous act in the history of the administration of India through which Lord Morley and Minto were numbugged by Sir Herbert Risley into a policy of 'divide et impera' and of which Lord Hardinge has been the first to feel the results."

He Died in Harness for India.

The "Bengalee" in leading article says:—"Sir Henry Cotton is dead. Even in this war time the cables have brought us few such melancholy news as the death of Sir Henry Cotton. What English name is more familiar to the present day Indian than that of Sir Henry Cotton. Civilians come and civilians go but Sir Henry Cotton remained with us in his life and will watch over our future even in his death." The article concludes:—"He has not run the race which the crowds run, the race where reward is and danger is not. We admired his life we envy his death. He has died in harness for India and India cannot forget him as she cannot forget the imperishable names in her history."

The Shock is Too Severe.

The sad news of the death of Sir Henry Cotton has sent Lucknow along with the whole of India into mourning and the public are going to meet to express their unspeakable regret for the irreparable loss and sympathy for the bereaved family. The "Advocate" appearing with black borders echoes the sentiment of the United Provinces when it says that the shock is too severe.

Punjab Grief.

The whole of the Punjab was sunk in profound grief at the sad news of the death of Sir Henry Cotton. All Indian Press is unanimous in paying tribute to the invaluable services by this veteran friend of India.

He Linked India and the Empire.

The Tribune says:—"It is due to his advice that Indians were able to look upon the British people for redress of wrongs and for their political progress and the service he has done for linking India with the Empire will probably be never fully known though his detractors severely reprimanded him for his advocacy of Indian cause."

He Suffered for India.

The "Bulletin" writes:—"No Englishman had indeed served India with greater devotion and suffered more for her. He was unanimously elected President of the Indian National Congress in 1904 the highest honour it was in the power of this country to give to this fearless champion of its cause."

TELEGRAMS.

Dedicated to the Service of the People.

The Punjabee says:—Since his retirement from the service of the Crown Sir Henry Cotton had dedicated himself almost entirely to the service of the people of India. His presidential speech at Bombay Congress, his "Indian and Home Memories," his services as a Member of the Parliament during the memorable period in Indian history his numerous articles in "India" and other English journals and periodicals all bear remarkable testimony to the never failing interest in India and his ever active sympathy with her people alike, in their grievances, their troubles and their aspirations.

A Disappointed Man.

The Civil and Military Gazette comments:—Sir Henry Cotton will no doubt be sincerely mourned by the Indian National Congress to whose ranks he was from the fact of his official career specially a welcome recruit. His attitude towards his own service and towards many aspects of the policy of the Government both during his active career and since his retirement may perhaps best be forgotten. Sir Henry Cotton left India a disappointed man and his disappointment coloured the whole of his subsequent career.

A Rancorous Protagonist.

The "Times of India" characterises the late Sir Henry Cotton as a provocative not, to say, rancorous protagonist who aroused the maximum of ill-feeling amongst those from whom he differed. Whether this was induced by disappointment at his failure to secure the desired office of the Lieutenant-Governor of Bengal or whether it was excited by the heat of controversy is immaterial, but the result was painful. Sir Pherozeshah Mehta, Mr. Gokhale, Mr. Surendranath Banerji and Sir William Wedderburn could find no common platform at all with Sir Henry Cotton and when Sir Henry retired to England this element of bitterness prevailed the work of the English Congress Committee and its organ "India" and seriously affected his influence in Parliament. It is a known fact that the intensity with which he pursued Lord Morley on the subject of the Partition of Bengal was a source of embarrassment to the Secretary of State who wished to carry his liberal principles into a direction of Indian policy and that it found little reflection amongst Indian publicists here.

Bombay's Message of Sympathy.

The following telegrams has been forwarded by the Council of the Bombay Presidency Association on the lamentable death of Sir Henry Cotton. "The Presidency Association mourns the death of Sir Henry Cotton whose deep and abiding sympathy with legitimate aspirations of the Indians and sterling independence were so well-known. In him India loses one of her truest and most devoted friends. Please convey the Association's condolence and sympathy to the Members of his family."

A History of Vaishnava Literature.

CALCUTTA, October 25. Mr. J. D. Anderson, late of the Indian Civil Service, has written a long and interesting preface to the "History of the Vaishnava Literature" by Rai Sahib Dinesh Chunder Sen which will be published by the Calcutta University in the cold weather. The book contains a series of lectures delivered by Mr. Sen as Reader to the Calcutta University in 1914.

Arrival in Calcutta.

CALCUTTA, October 25. Lord Carmichael arrived at Calcutta this morning from Darjeeling.

German Husband and English Wife.
The Question of Wife's Repatriation.

CALCUTTA, October 25. A German who was carrying on jewellery business in Calcutta was interned at Ahmednagar some time ago and the question of repatriation of his wife, said to be the daughter of a Major, in the British army, is engaging the attention of the authorities. It is reported that her case is being specially considered by the authorities and in the meantime she has been directed to hold herself in readiness to leave.

The Police Inspector Murder Case.

CALCUTTA, October 25. In connection with the recent Masjid Bari outrage three accused were produced before the Commissioner of Police again this afternoon and were released on bail of Rs. 1000 each.

Expenses of Cremation Paid by Government.

The Bengal Government have paid to the widow of Sub-Inspector Girendranath Banerjee who was murdered at Masjid Bari Street the other day Rs. 250 to defray the expenses of cremation and 'Sradh' ceremonies of the deceased. This amount, it is understood, was paid as a preliminary measure pending further arrangements. The 'Sradh' ceremony was held on Saturday last. Sub-Inspector Upendra Chatterjee who was wounded hopes to be discharged from the hospital during the course of the week.

SIMLA.

Fighting on all Fronts Reviewed.

SIMLA, October 24. The following telegram, dated the 23rd instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—The French reports stopping attempted attacks by artillery fire. The German bombardment continues very violent west of Tahrer in Champagne.

The Russians report the capture of an enemy position north of Tarnopol on the Eastern Galicia front with 148 officers and 7,000 men. The Russians repulsed an attack twelve miles south-west of Niga. In the region of Friedriestadt, Jacobstadt, and Dvinsk there is no change. A small advance in the centre is reported on the Upper Chara and on the West Styr.

An official announcement in Athens states:—Bombardment of Bulgarian coast from Dedegatch to Port Lagos by the allied fleets has begun. An Austrian official report says:—Progress is being made on both sides of lower Morava, and the Bulgarians are in possession of Vranja, Kumanovo and Veles in the Vardar Plain.

The Italian offensive has begun along the Tyrol-Trentino Frontier and is progressing and extending along the whole front as far as the sea. Along the whole Isonzo front the Italians attacked and carried a number of important positions and broke through the enemy's lines on the Carso Plateau at several points.

BRITISH PROCLAMATION TO ARABS.

The Causes of the War.

Assurances to the Populace

SIMLA, October 25.

The following Press Communique is issued:—Under the orders of the General Officer Commanding the Expeditionary Force in Mesopotamia the following circular letter was recently issued to the Tribal Sheikhs on the Tigris Line in order to reassure them as to the objects and intentions of the British Government in Iraq:

After compliments:—As you are aware the British forces after defeating the Turkish forces entrenched at Sian have occupied Kut-Eli-Amara and are now following the defeated Turkish army up the Tigris. It has come to our knowledge that they did before, in order to induce the Arabs to help them against the British the enemy are doing all they can to deceive and mislead them with false information and lying tales regarding the doings and intentions of the British and are again seeking to rouse you to Jihad. You, the Sheikhs of the Arabs, are wise men and will not be misled, but some of your ignorant tribesmen may be. It is therefore, considered expedient to remind you of the following facts which are patent to all and cannot be denied:—

Firstly, Great Britain never came into this war willingly. The war was forced on her simply by the intrigues of Germany who for her own purposes incited Turkey to commit repeated acts of hostility against England so that she might be involved in war with her.

Secondly, immediately on the outbreak of war Great Britain notified to the world that so long as the inhabitants of the Holy Places refrained from ill treating British-Indian pilgrims the troops of Great Britain would under no circumstances molest the Holy Places.

Thirdly, immediately on the arrival of the British forces in the Shat-Al-Arab we proclaimed that the British Government had no quarrel with the tribes of Iraq and no design against their religion, that the war was with the Turkish Government and troops alone and that the British forces would not attack or molest the Arabs so long as they maintained a neutral attitude.

Fourthly, the Army commander has consistently shown clemency and consideration to any of the clergy or their adherents or to any local tribal Arabs who have fallen into our hands as prisoners and has refrained from deporting to India with the Turkish prisoners.

All the above facts should be sufficient to demonstrate to you that the British authorities possess the most friendly feeling towards the religious authorities of Iraq and the inhabitants of the Holy Places and the tribesmen of the Arabs that as has been repeatedly stated our war was only against the Turkish Government who wantonly went against us. You may rest assured that the British Government has no intention of interfering in the religious or tribal affairs of the country and that your Holy Places will be respected and preserved from the slightest molestation by our troops.

In view of the above facts and assurances it will surely be plain to you that if you enter unnecessarily into this conflict between the powers you will put yourself to unnecessary loss and difficulty and you should therefore refuse steadfastly to be misled into abandoning an attitude of aloofness and neutrality from which no harm can come to you.

The I. C. S. Bill.

Government Press Note to be Published.

SIMLA, October 25.

The Government of India Press Note on the Indian Civil Service Bill will be ready in a day or two, but there will hardly be anything new in it. It will only give an authoritative statement on the Bill which provides 25 per cent recruitment by open competition 75 per cent by selection mainly from naval and military officers with a suitable proportion of Indians selected from the failed candidates. The statement will also include other minor details of the measure.

The Civil Service Bill.

Bombay's Strong and Reasoned Protest.

BOMBAY, October 25.

Sir Pherozeshah Mehta, President of the Bombay Presidency Association, has sent the following telegram to the Private Secretary to the Viceroy requesting the Viceroy to kindly forward it to the Secretary of State:—

The Bombay Presidency Association respectfully urge the advisability and expediency of the publication in India of the provisions of the Civil Service Temporary Provisions Bill to enable the Indian public to represent their views before consideration by the Commons, the Bill being admittedly a serious departure from the existing system of competitive examination which has filled the whole Indian Public here with alarm. Indian opinion is seriously handicapped by the ignorance of the full and detailed provisions of the Bill. So far as provisions telegraphed to India the Bill invites serious criticism. Indian public have learnt to dread by the sad experience in the past that nomination of Indians very often means prejudiced favoritism. Even if nomination to some extent is insisted upon the Association ventures to think three fourths for nomination too high and submit such a proportion should not in any case exceed one half. The Association also respectfully urges that in selecting Indians by nomination mere nominal proportion of the past years is unfair. The natural presumption that His Majesty's Government with the Public Services Commission report before it would have, but for the adopted immediate measures for securing higher percentage of Indians in the Civil Service should in justice be considered also. As the Bill is admittedly the outcome of war conditions the Association humbly represents that these conditions ought to operate in favour of giving Indians a larger proportion than the average of past years would warrant.

Munitions Production in India.

SIMLA, October 25.

Munition production in India is proceeding satisfactorily and already no less than twenty six main workshops with smaller factories are working. Shells have been

tested and found satisfactory. The munition authorities have received great help from merchants, both European and Indian, but railway workshops are doing splendid work.

Six More Temporary Commissions in the
I. M. S.

SIMLA, October 25.

Six more temporary commissions in the India Medical Service have been given to the following gentlemen:—Mr. A. M. Ramsay, Balkrishna, J. P. Paul, Y. V. Krishnamurthy, M. L. Dhand and B. Sorabji, Dhond. Lt. Col. S. E. Paul, I. M. S. (Bombay) and Lt. Col. A. H. Not. I. M. S. (Bengal) have been given extra pension of £100 a year each, available during the year 1915/16, but this pension will remain in abeyance till retirements are permitted after the war.

The Imperial Council.

SIMLA, October 25.

The Hon. Sir Harcourt Butler on assuming the office of the Lieutenant-Governor of Burma vacates the office of the Vice President of the Viceroy's Council and Sir William Clark will presumably succeed him. Sir Ali Imam is the Senior Member but retires in a few weeks' time and Sir William is next in order of seniority. His appointment will prove popular as he has always conducted himself in the Council in a way acceptable to both the official and non-official members.

The Tikka Sahib Vidya Dhar Singh.

SIMLA, October 25.

Colonel Burton, Deputy Commissioner of Simla, will install the Tikka Sahib Vidya Dhar Singh on the gadi of Kumbarsen, a small State near Simla on the 12th November. Mr. Anderson, Assistant Political Commissioner, is also attending.

Marriage in High Life.

SIMLA, October 24.

The marriage of the sister of the Tikka Sahib with a son of Colonel Sir Vikram Singh of Nahan State, takes place on the 9th December.

BOMBAY.

Illness of Sir Pherozeshah Mehta.

BOMBAY, October 25.

Sir Pherozeshah Mehta's health gave way last year, and he went to Devalia for rest, which did him some good, and on his return to Bombay he renewed his public activities. However, in a heavy debate in the Municipal Corporation over the suggestion of establishing a tuberculosis ward in the Maratha Hospital, in the midst of a vigorous attempt to reply to the arguments of Major Glen Lister, he was seized with a sudden spasm of pain, and though after a brief pause he resumed his speech as if nothing had happened, it was apparent that he did so by a great physical effort. Since then his failing health has constantly given anxiety.

THE BOMBAY MEDICAL ACT.

BOMBAY, October 25.

The Select Committee of the Bombay Legislative Council on the Bill further to amend the Bombay Medical Act, 1912, has suggested no alteration to the Bill.

The Indian Specie Bank.

BOMBAY, October 25.

A meeting of the creditors of the Indian Specie Bank in liquidation will be held on the 1st November in Bombay, when the Official Liquidator will present a further report of the liquidation, and the proposals of the Directors of the Bank in respect of compounding the suits filed against them will be considered. It is expected that another dividend to the creditors will be declared shortly.

The Problem of Child Protection.

BOMBAY, October 25.

An interesting lecture on the problem of child protection was delivered by Mr. R. P. Masani, Secretary of the Bombay Corporation, recently. Though Mr. Masani's primary object was to lay stress on the humanitarian aspect of the question, he pointed out that the problem had also to be dealt with from the point of view of the Empire building. The present terrible and the world wide war, he said once more emphasised the simple lesson of history, that no nation could successfully resist the inroads of invaders, if its numerical strength was comparatively weak. For a nation, therefore, no enterprise was more beneficial than that of rearing the citizens, well endowed with physical, mental and moral vigour. A particular question which Mr. Masani raised was whether a society for protection of children was not needed in this country.

The lecture after describing what was being done in civilized countries and also in Bombay for the care of prospective mothers and their infants for the provision of hygienic surroundings for protection against diseases, he emphasized the necessity for giving facilities to the juvenile population of the city for manly games and innocent amusements. The British Government had suppressed the slave trade, but in the Bombay market the traffic in street children was freely and fearlessly carried out. Nothing sadder in the social system could be thought of. The problem of the street children could not be comprehensively dealt with until the whole question of pauperism was tackled, and in regard to it the peculiar religious sentiments and customs concerning asceticism and mendicancy had to be considered. There were also economic questions involved but worse difficulties had been overcome in the past and in the matter of child protection, the city had only to follow the example of other civilized countries. In other countries the societies for the protection of children rendered valuable assistance in the cause of child rescue.

The Case Against Dayan Prakash.

Mr. Devdhar Acquitted.

POONA, October 25.

Mr. J. B. Vacha, the City Magistrate, delivered his judgment in the case in which Mr. Gopal Krishna Devdhar, Editor, "Dayan Prakash", stood charged with having defamed Mr.

TELEGRAMS.

Kashinath Waman Lele by publishing certain defamatory remarks in his paper. On the strength of the evidence recorded before him Mr. Vacha acquitted Mr. Devadhar of the charge brought against him.

The Hindu Ambulance Division.

BOMBAY, October 26.

Volunteers of Hindu Ambulance division who had been to Dakore for First Aid Service amongst pilgrims during the fair returned to Bombay. They were able to render first aid medical relief in 64 cases of which 6 were cases of serious nature.

BURMA.

Sir. H. Butler at Rangoon.

Reply to the Addresses of Welcome.

RANGOON, October 26.

Public reception was given to Sir. Harcourt Butler, Lieutenant-Governor designate at Jubilee Hall this evening. A joint address of welcome was presented by the Municipality, Chamber of Commerce, Port Trust and Trades Association expressing satisfaction that His Majesty's choice of the head of the Province had fallen on one who already rendered such distinguished service in India. In view of Sir Harcourt's deep interest in educational matters it was thought it would be satisfaction to him that here elementary education stood on sound footing and so many problems of advanced education awaited consideration of experts. It was thought also that improvements of communications in which the province at present was notoriously backward would prove an attractive field for the furtherance and completion of Sir Harvey Adamson's labours.

Sir Harcourt Butler replying to the address said:—Mr. Criel and Representatives of the Municipal Committee, the Chamber of Commerce, the Port Trust and the Trades Association.

"I thank you from the bottom of my heart for the kind welcome which you have extended to me. I come amongst you as a stranger but I hope that I shall not remain a stranger to you long. I shall follow a very distinguished Lieutenant-Governor in my friend Sir Harvey Adamson who knows Burma in and out who has done more for Burma perhaps than any previous Lieutenant-Governor. I need not refer to his long struggles to secure better terms for the provincial financial settlement and the measure of success which he has secured at present. The War overshadows everything but I hope that when the financial sky is brighter we may while grateful for the crumbs that have been thrown us from the Imperial Government's table enlist the further sympathy of the Government of India. Meanwhile I shall follow in Sir Harvey Adamson's footsteps in pressing forward the communications. I feel that I may confidently rely on the great non-official community of Rangoon on the very able civil services of Burma and the Burman people and on private enterprise outside Burma to support and combine in movements for the development of this admittedly undeveloped province. This province is richly endowed by nature and is crying for development in agriculture and industries and especially in the matter of roads, light railways and tramways without which the life-blood of an agricultural and industrial province cannot circulate. You refer with satisfaction to your system of primary education. I have often heard of its achievements and shall take an early opportunity of acquainting myself with its working. Educational question naturally interest me greatly. As regards higher education I can only say that the foundation of a University in Burma has been accepted in principle by the Government of India, that certain Imperial grants have already been allotted for it and that it is already under the consideration of the Local Government. This also is largely a matter of finance. I shall examine the question at an early date.

PUNJAB.

The Supplementary Lahore Conspiracy Case.

LAHORE, October 25.

The trial of the supplementary Lahore Conspiracy Case will begin on Tuesday the 26th inst. instead of to-morrow as originally arranged. There are 101 accused and a few approvers. Mr. Petman, Government Advocate, assisted by Mr. Taj Din Quereshi, Additional Public Prosecutor, Lahore, will conduct the prosecution, while the accused will be defended by several counsel. Although the number of witnesses and exhibits will be smaller than on the last occasion it is expected that the case may drag on till Christmas.

Christmas Gifts.

LAHORE, October 25.

The Lahore Committee with Dr. C. A. Owen as Secretary and Lady Johnstone, Mrs. Irvine, Hon. Mian Muhammad Shafi, K. B. Nawab Muhammad Ali Kazilbash, Messrs. Bolster, Hemmy and Jolly, R. B. Milkhi Ram and Bhai Mebr Singh Chowia as members are appealing for funds to send Christmas gifts to British and Indian soldiers at the front. In their appeal they state that they propose to send by 30th November through Embarkation Officer X'mas gifts in the shape of special boxes separately made up for British and Indian troops containing in case of former 50 Egyptian Cigarettes, a box of safety matches and a packet of cigarette paper and for the latter 100 cigarettes and box of safety matches and in case of our Sikh Troops who do not smoke a parcel containing daily prayer book "Gutka Nitnem" Kanghi (Comb) "Kattch" (Short drawers) and bottle of scented hair oil. Each parcel is contracted to cost Rs. 1 and each box will be done up bearing the words "with all good wishes for X'mas and prayer that success will attend our arms from their British and Indian well-wishers in the Punjab."

Divisional Durbar.

AMBALA, October 25.

His Honour the Lieutenant-Governor and Lady O'Dwyer accompanied by Sir Edward and Lady MacLagen, Colonel Dallas, Colonel Bailey and others returned from Naban by 1.30 p. m. train to-day and proceeded to Circuit House. His Honour holds a Divisional Durbar which will be attended by local Durbaris

SOUTH INDIA.

COONNOOR ABDUCTION CASE.

BAIL REFUSED.

(BEFORE MR. JUSTICE AYLING AND

MR. JUSTICE PHILLIPS.)

MADRAS:—October 25th.

Mr. J. Rungachariyar renewed this morning the application for bail on behalf of Rangasami Goundan the first accused in the Coonoor Abduction Case. The learned Vakil, said that there were special circumstances in the case which entitled his client to be released on bail. There were difficult questions of fact and of law which the prosecution could have to get over before they could induce a jury to accept the prosecution evidence. Miss Marie Reilly was found three weeks after her escape from the house, and two weeks after being found, she made a complaint in which no mention was made either of the accused or of the more serious offence with which he was now charged. The complaint was originally against Miss Violet Reilly and Mrs. Newman of abduction and wrongful confinement and Miss Violet Reilly was now treated as a prosecution witness, without the case against her being disposed of one way or the other. The question was whether her evidence without corroboration could be believed. The case of abduction rested mainly on her evidence and the case as regards indecent assault rested on the evidence of Miss Marie Reilly whose silence for over two weeks was suspicious. The accused was a respectable man and his father was admittedly severely ill and required the attendance of the accused to manage his private affairs. The detention of an accused person pending trial was not a punishment and an accused person should not be detained in prison till he was convicted. This was not a case in which it could be said that the accused would either abscond or commit suicide. The accused was prepared to give substantial security, to the extent of Rs. 50,000 if necessary. He submitted that the procedure to be adopted in the matter of bail in such cases was that followed by a full bench of six Judges in 1885 when the Zamindar of Bodinayakur who was accused even of a more serious offence was released on bail.

Mr. Nugent Grant, Public Prosecutor, strongly opposed the application. He submitted that it would be unsafe to release the accused on bail. The Sub-Divisional Magistrate had expressed a strong opinion on the prosecution evidence. The accused was an influential man and if he was released from police custody, his influence on Miss Violet Reilly, would be so great that it was likely she would retract her statement. The accused was charged with offences punishable with transportation for life. In the whole circumstances of the case it would be extremely unfair to release the accused on bail. He knew that the accused's father was ill, but his instructions were that the accused was taken by the police and allowed to stop with his father for at least two hours a day, and subject to their Lordship's direction he had no objection to this period being extended to three or four hours a day. The accused has two brothers to attend to the management of business. The power of Attorney in favour of the accused was issued only a month before the date of his arrest; and the counsel was instructed to say that this was simply put forward before their Lordships as a means to induce them to granting the bail excepting the cross-examination of one witness who did not turn up at the last hearing the prosecution had closed the case and whether this witness turned up or not the case would be taken up on the 1st November when the accused would either be discharged or committed to the Madras High Court.

Mr. J. C. Adam, Crown Prosecutor who was in Court submitted that the next sessions will commence on the 1st November and there was no chance of the case coming up for this sessions, if committed, except under a special order of the Chief Justice. The Sessions after the next will be in February.

Mr. N. Grant submitted that if the accused was discharged it was alright, but if he was committed to the High Court, it was open to him to apply to the Chief Justice for bail.

Mr. Srinivasa Gopala Chariyar who also appeared for the accused submitted in reply that on the first occasion an application for bail was made in High Court it was contended for the Crown that if the accused was released on bail he would tamper with prosecution evidence. Now that the prosecution evidence had been completely finished there was no room for any such apprehension. There was also no fear of the accused absconding, and at any rate he requested that the accused might be released on bail till the next hearing day. The accused had already been in Jail for over a month.

Their Lordship remarked that they had no ground on which to interfere with the direction of the Magistrate, and accordingly dismissed the petition.

Suicide by Hanging.

COONNOOR, October 25.

The Police Cantonment held an investigation touching the death of one Subbaiah Naidu aged 26 years, a Vaccinator in the Cantonment Hospital who committed suicide by hanging with a rope. The deceased's pocket had a letter relating to the cause. Post-mortem was held in the Lawley Hospital. The verdict is suicide by hanging.

BRILLIANT PROSPECTS FOR TANNING INDUSTRY IN COCHIN.

An Expert's Report.

CALCUTTA, October 25.

Mr. Raghava Kurup, Tanning Expert, Cochin State, has brought out a report on the prospects of tannery in the State under State aid and patronage. He finds abundant supply of raw materials and great demand for finished leather and the low cost of manufacture which are favourable conditions for starting a leather factory. The State is centrally situated on the west coast and altogether the amount of raw materials available is not less than twenty thousand hides and fifty thousand skins per month. The traders are reluctant to disclose the exact amount of their business and own less than they actually carry on. A more accurate estimate is furnished by railway statistics in 1914. Over twenty five thousand mannds of wet hides and skins were sent out from stations on Shoranur-Cochin railway. Travancore exports annually 2½ lakhs hides. Regarding tanning materials the expert mentions many

trees in the State forests, bark leaves or pods of which could be used in tanning. At present they are either left unused or used to by foreign tanners. The value of the annual demand is estimated at five to six lakhs of rupees while the output of proposed factory will be worth seven to eight lakhs. The Expert says that with the advantages we possess we can compete successfully with the importer and capture his business. Besides the home market, market can easily be found in Europe owing to cheaper price. Mr. Kurup estimates fixed capital for factory tanning and finishing 250 hides or 600 skins daily at fifty thousand rupees and working capital at one and half lakhs. The profit is estimated at 75,000 rupees or 37½ percent on two lakhs capital. Waste products also will fetch a big sum. The expert considers Trichur as the best place to locate the factory.

NANDYAL CONFERENCE.

A Lively Discussion.

NANDYAL, October 25.

During yesterday's sitting of the District Conference, when the Andhra movement question was under discussion, the Hon'ble Mr. Kesava Pillai wanted to speak. The President ruled that he was not a delegate, whereupon Mr. Pillai retorted that there were a dozen delegates ready to oppose, and he wanted to allay their feelings and prevent confusion. Mr. Pillai, being allowed made a humorous speech and urged the audience not to make any distinction between the Tamils and Tulugus. He had no objection to the movement as an ideal.

Madras Provincial Conference.

Reception Committee Formed.

MADRAS, October 25.

The first meeting of the Reception Committee of the 22nd Madras Provincial Conference took place last evening at the Victoria Edward Hall with the Rajah of Namnad in the chair. A large body of members was present. After some discussion, it was resolved that Messrs. M. S. Seshu Iyengar, G. Somayaji Iyer, V. M. Ramalingam Iyer, T. O. Mahomad Ali, V. Mannikam Pillai and K. N. Seshia Bhagavathar, be elected as Secretaries. Mr. Ramalingam Iyer was appointed as Treasurer and an Executive Committee of 26 members including the Secretaries has been formed to make the necessary arrangements to ensure the success of the Conference. The Reception Committee, as at present constituted, is a little over 200 Members.

UNITED PROVINCES.

Meaning of Peace Appeals.

[An American Warning.]

LAHORE, October 25.

The "Civil and Military Gazette" cables:— LONDON, October 24th.—The "New York Herald" warns its readers that the recent appeals for peace are merely German attempts to make the best of the war before her collapse. The paper points out the peace income of Great Britain, France, Russia, Belgium, Italy, and even servia, who propose continuing the war for a few years or longer if necessary.

THE BENARES CONSPIRACY CASE.

BENARES, October 25.

It is announced that the trial of the accused in the Benares conspiracy case, will commence from the 5th November, in the Central Jail before the Special Tribunal, consisting of Messrs. Daniels, and Bajpai.

Moslem Marriage in High Life.

ALIGARH, October 25.

Sahibzada Aftab Ahmad's eldest son Mr. Kamshad Ahmad, Barrister and the third son Mr. Abad Ahmad's marriages took place yesterday. Many Hindu and Mahomedan gentlemen took part. Mr. Syed Ross Masud as grandson and successor of Sir Syed Ahmed was requested to perform the ceremony of 'sehrabandi' or wreathing the bridegrooms. Mr. Abad's Father-in-Law, Dr. Faiz Mahomed Khan is the Chief Medical Officer of Nabha State.

The Regent of Jodhpur.

BOMBAY, October 25.

Major General Maharaja Sir Partab Singh, Regent of Jodhpur, who had gone on active service, returned to Bombay on Saturday by mail steamer "Malwa" with his son. Like a true soldier, he dispensed with all formalities and ceremonials of reception due to his rank, and landing quietly, he at once proceeded to Jodhpur by the Gujarat mail from Colaba Station. He returns to India to take part in the wedding of his nephew, the Maharaja of Jodhpore, who is still a minor, and who returned from the front three or four months ago.

(LATEST TELEGRAMS.)

LONDON, October 25.

PARIS.—An Athens telegram gives details of the Franco-Serbian success at Krivoiak thirty seven miles from Kupruli. The Bulgarians were attacking in force when the French troops by bold manoeuvre turned their right flank while the Serbians delivered a strong counter-offensive upon the whole front. The Bulgarians finally retreated in the direction of Strumitza pursued by the French troops and Serbian cavalry.

SALONIKA.—A telegram states that the Italian liner "Sicilia" has been torpedoed in the Aegean by a German submarine without warning.

ROME.—It is officially announced that three aeroplanes attacks were made on Venice on Sunday evening. Several bombs some of them incendiary were thrown. One struck the Church of Scalzi bringing down the ceiling containing precious paintings. Others sustained slight damage. There were no casualties.

The German steamer "Gerda" has been captured and taken eastward by the Russian Submarines. Six other steamers have sought harbour.

STOCKHOLM.—Newspapers state that the steamer "Wally" of Stockholm bound for Raimo with a cargo of rubber has been captured by a German submarine.

MELBOURNE.—Timely rains in Victoria have practically assured bounteous harvest.

PARIS.—The "Matin" learns that the Japanese Military Mission has arrived at Rome.

గ్రామనాకరులు - ఈనాములు

ఒక గ్రామములో నొక కంసారికి చుండి చాకిరి మాన్యును కలదు. వాని పూర్వము గ్రామమును కనిపెట్టుకొనియుండి గ్రామములకు కలయు కట్టె యింప పనులు చేయుచుండిరి. పర్యవేక్షణముగాను దేశాధికారులచేతనే గ్రామమునకు దేశాంతరములలోని జీవనముచేయుచు భూములను దక్కు పరమావధి వరకును దండుకొనుటకు గాను సంవత్సరమున నొక మారు గ్రామమునకు వచ్చుచుండును. గ్రామములపనులు జరుగకపోవుటచేతనే గ్రామములకారము తమయధికారమును లావుటలో, కంసారి గ్రామమునకువచ్చినపుడు ఆతడు తనవిధిని పెరవేర్చుకొనియుండి గ్రామములకారమును చుండలింపచుండిరి. కొంతకాలము కొంతవిధమునగా దానవచ్చి గ్రామములలోని తనపనులు చేసికొనెనని చెప్పుచువచ్చి, వీరిరావడి యధికముగాగా "నేను గ్రామమునకురాదలచుకొంటిను. మీ యిచ్చవచ్చినట్లు చేసికొన వచ్చు"నని యాధికారమును పెట్టి పోయె. దానివై గ్రామములకారము వీరిచే బని చేయుచు పెట్టె యని మిక్కిలి విచారింపిరి. ఈసంగతి దీక్షితశత్రువుకు విపరీతమైన వాతించు భూమిపై కేసువిధించునోమో ఆసంగతి గ్రామములలోని తక్కిన చాకిరివారిద్రవ్యమునకును నందఱును "నీ గ్రామములకారము కల్గె సలూము చేయుచుండవలెను. వాల్ల రూపాయలు కేసు పారవేసి నుక భూములు దానవిక్రయించి పర్యవేక్షణలో ననుభవించవచ్చు"నని దీక్షితశత్రువుకు దామును వాకరిచేయఁ దలచుకొనలేదని యొక్కడ నోటినుండు కోరికను భయపడి వీరినిగూర్చి యెమియుఁజేయఁజాలక యీ తీర్పును నడిగిరి. ఈతఁడు వివిధములతోడ వారి స్పందింప ఆర్జనలను దిగుక వేయ 1907 నం: ౪౨ ప్రతిబంధము 108-వ ప్రతిబంధము నీదిగున విషయమును వాచె.

"గ్రామచాకిరి ఇవాం దారు లాను చేయవలసిన పనుల యందు అధిక నిరాదరణమావించునట్లు ఇవాం దారు కేసు విధించుటకును, దానిమీదవచ్చు కేసును సాధారణముగా రాజ పోక్తమునకును చేర్చుటకును ప్రోత్సహించి యుత్తరములను బొందవలెను. ఉద్యోగము అన్యులకుల జరుపవలసినయెడల కేసు విధించవలసిన ఇవాం దారుమీదవచ్చు కరెన్సీ మెంటును చేరుట మానుగా పనిచేయువారి కిచ్చినట్లు కేసును చేయుటకు కట్టెయకు వీలున్నది.....(స్పందింప ఆర్జన 55, 56-వ ప్రతిబంధము).

గ్రామములలో జరుగు విషయములకన్నిటికిని నీపూర్వము నుండు సారాంశమే ముఖ్యకారణమై యున్నది. గ్రామముల పూర్వకాలమునుండి వెలువడినవిషయములలో నవనవతరక వాని కి కావలసిన సర్వాంశములను గలిగియుండెడిది. అంగీకృతమైన మహిమ చే నవియెల్లయు మాటిపోయినవి కరణము నుజర గ్రామములకు నైకము దండుటకు వెళ్ళినపుడు గ్రామములో హిందుఁడని కంటకముచేసిపెట్టుట కొన్ని గ్రామములలో గలది కాలము జరుగుచుండెడిది. ఎంత తెలివితేటలుకల కరణమైనను నీకోటలలో నిట్టి వెట్టిపనులు చేయవలయును. వైదికులలో వెట్టు లీ వెట్టిపనులు చేయఁజాలక గ్రామములకుదలి పట్టుటలుకల వివరములకును గుర్తు కేసునకును లలంకరించుచున్నాడు. తనకున్న గొప్పవారిలో సుబంధ బాంధవ్యములకు చేయుచున్నాడు. తనభూములకు సంబంధించిన "లా" యేమో కనుగొనుచున్నాడు. వెట్టు తీర్చివేటి యీ నీరకత్యమునుండి విముక్తులై వారు. పెరవారుమాడఁ దమ స్వాంతర్యముల నిలువఁజెట్టుకొనుచున్నాడు. విద్యకాంక్ష పోషకారములతోడ తన యీ బానిసత్వమునుండి విముక్తులగుచునును నొక్క యాళ మాత్రము వీరికి కలుటచే గ్రామముల కేసుల మార్గములకాక యధికారులనుగూడఁ గన్పఱుక వచ్చును. దీక్షితశత్రువుకు గ్రామమునకు విచ్చేరిన తెలియకనే ప్రోత్సహించు ఇంటికి తాళముచేసి పొరుగునకు పోయి ఆతడు గ్రామము విడిచిన సంగతి విని తెలిసి గ్రామములకు అధికారుల సంగతి యె యెట్లుండ సాధారణ జనులు ప్రోత్సహము చేయువచ్చును గ్రామములలో వెట్టి కరణములను మాటించుటకు గాక. జరుగుపాటుకల బానిసముల గృహస్థులను గూర్చి నేను బానిసములను. వారు వియోగులయినను వైదికులైనను అతిథి యభ్యాసములను నొకరిమీదనిది భుజించువారు కారని యిచ్చుట కిది యాధికారము కలిగిన వుండుచుండునో గూడఁ బరమార్థ చింతచే మోయిన గైకొని యెనను గైకొనకయైనను భోజనమిచ్చినట్టి సత్త్వవిధము గలది చెప్పుటకు సంపదించుచున్నాను. నియోగుల నీతి మాత్రము దుస్థితిగా నున్నది. కలిగియున్న వెట్టికలెను. తేదా యూరకుండవలెను. మోయిన మాత్రము ప్రయ్యోగరాదు. తాము తినునట్టి కొన్నట్లును మొదలగు నవి తాము భుజించుచుండ లేరవారు చూడరాదు. ఈ కారణములచే నియోగులు కంటకములకుంటే మిక్కిలి విచారాత్ములుగ నున్నారు. వీరికిదగులను మార్చుకొనవలెను. అంతరంగము చేతమునకు చేయును లేదు - వి. ఆ.

కలకత్తా హత్య.

ఈనెల ౨౦ తేదీరాత్రి జరిగినహత్యను గూర్చి అధికారులు తెలిపిరి. రాత్రి ౧౧ గంటలకేళలో సి. వి. డి. కా ఖాని ౪ నురు యాద్యోగులకు హత్యచేయుటకు యత్నింపబడినది. వారు బల్లోలా శక్తినుగా ముష్టిగురారి వీధిలో నెం గారు గల ఇంటనుండి. మాటాత్తుగా నొకదాసములో నాయుంటిగుమ్మన కేతున గా నిలబడి తుపాకులను కాల్చెను. అగుండేలో నొకటి యవట వెలుగుచున్న దీపముకు తగిలి ఆయొక్క దీపము గూడ పారిపోయినది. అక్కడ నొక బల్లమీద గూర్చుండి వారు భోజనము చేయుచునుచుటలాగు చుండిరి. వారు తలూపన లేది తాపతికి పోవు గుమ్మము గుండలోనితోయి యేదమీదికి కెళ్ళి కలెసి ప్రయత్నించిరి. తుపాకి కాల్చిన వానితో చాలమంది యుండిరి. వారందఱును వీరినో గూడ తాపతి చుండువారినితో తొలగి తుపాకులను కాల్చిరి. అప్పుటికి యాద్యోగులు మెట్ల నెక్కుచుండిరి కాగా గూడచేరునకి గిరింద్రనాథ దెవర్ల గారికి ప్రాణాపాయకరంబగు దెబ్బతగిలి ఆయన వెంటనే చనిపోయిరి. ఉపేంద్రనాథ చట్టి గారికి ఎడమచేతియందు తొడమీదను గొప్ప గాయములకలిగి నవి. తక్కిన వారికిద్దరికిని గాయములు కలుగలేదు. పొంతకులందఱును పారిపోయిరి. క్రైష్ణము బండిపోటులో చేరిన వాడొకడు ఆ పరిసరమున దాగియున్నాడని తెలిసి తొలగుచుగారు. లె గర్లు గారును అచటకు వెళ్ళిరి. అచట వారికిని పట్టుకొనిరి. ఇంతలో నీ హత్య సంగతి వారికి తెలియగా వారిద్దఱు నీ యింటికి వచ్చిరి. పోలీసు కమిషను గారును డిప్యూటీ కమిషను గారును గూడ వచ్చిరి. చట్టి గారిని కైద్యశాలకు పంపిరి. ఆయనకు స్వస్థత కలుగుచున్నది. అతమావధిమీద వారాత్రియే సమావేశమునను యొకయంటిని చుట్టుకొని దానిలో నున్నవారిని చుట్టించి పట్టుకొనిరి. ఈ నెల 28 వ తేదీన ఈ హత్యసందర్భమున పోలీసువారు మరియొక లెంగో యువకుని పట్టుకొనిరి. వానిచేత అమరనాథ ఘోషు. హత్యజరిగిన ఇంటి కనతిమారుమనమును చిత్తముమాడిదేసందులోనొక ఇంటిలోనని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. ఇతని నిదివరకు గార్తెకుంచి బండిపోటు సందర్భమున బట్టుకొనివచ్చి తేసిరి. ఇతనిపై నమమానముకలదు. 28 వ తేదీన సాయంత్రము 4 గంటలపాటు ఇతరుల వెర్రిని పట్టుకొనలేదు. అట్లువారు తుపాకులను కాల్చుచుండగా ఇతరుల పొరుగుల ఇండ్లలోనివారు జడిసి తలుపులను మూసికొనిరి. కాన వారు నిర్భయముగ తుపాకులను కాల్చి ఈనెలకు వచ్చి తన జట్టువారి కలుసుకొని వెదలిపోయిరి. రోడ్దాకం వెనలో వారింపవలసిన తుపాకులను వీరువచ్చుకొనించిన యూహించుట నది. బ్లానేంద్రచంద్రనాథు, అమరనాథ ఘోషు అనువారిద్దఱును పట్టుకొనబడిరి. అచటనున్న నలుగురిలో తక్కినవాడొకరు తనకుక్రైష్ణ దెవర్ల సరికేచంద్రదెవర్ల అను వారు ఈసంతకుల గూడ వెదలివారికి బహుమానములను పోలీసుకమిషను గారు ప్రకటించిరి. చనిపోయిన గిరింద్రనాథు గారికి 29 వందవత్సరముల వయసు గలదు. ఈ యన జె స్సో ను కల్లాలోని బంగారు సముదీపిజను వందలి చాల్కి గ్రామ వాస్తవ్యుడు. ఈయనతోడి ద్వారకనాథ దెవర్ల గారు, పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగానుండి చనిపోయి గిరింద్రనాథు గారు చాల కుటుంబములలో పనిచేసి యుంట్లూరు పరాబాంబుకేరులో ప్రాణాపాయము తప్పినది. ఈయనకు దొరకవారంగ రక్షకుల వొసంగిరి. ఈయన క్రైష్ణతోలో నిరసించుచున్నాడు. ఈయన గురువారము వాటిరాత్రి యాంటిండి వచ్చుచుండగా అంగ రక్షకులను పిన్టోలుకు తీసుకొనివెళ్ళుచు భార్యచెప్పగా నీయన నిరాకరించిరి. వారు భయపడలేదు. వారుట్లును చాల సమర్థులుండునని ఆయనచెప్పి వెళ్లిపోయెను. తరువాత గ్రామము నలుగురు బంగారీ ముగ్గురు లొక జట్టుబండిలో వెళ్ళి క్రైష్ణ తోడుకచ్చిరి. తెలియచున్నది. గాయముకలిగిన ఇన్స్పెక్టరు గారికి స్వస్థతకలుగుచున్నది ఈయన కైద్యశాలకాలమునకురె నయవ్యకాలలో చికిత్సించుచున్నాడు. గాయములు ప్రబలమై నవికాన తెలియచున్నది. చేతికుండ పోయినగుండు ఎముకకు తగులలేదు. రెండవది తొడకు రానుకొనమాత్రమే పోయినది.

వీరబావి, కందుకూరు:—కోనేటిరెవు గోడ 7,8 నెలల క్రింద వడిపోయినది. అదికొలిగి వెట్టికపోవుటచేత ఈనడును జరిగిన దసరాపండుగు తొలుత్రోక్కుడులో ఒకవడ్డె పిల్లలం దులో పడిచనిపోయినది. తొలినడునున్న యాచాని మిక్కిలి యువయోగకరముగుట చేతను అద్దగోడ లేకపోవుట యపా యకరముగుటచేతను, దానిని బాగుచేసి సరియైనస్థితిలో నుంచుట యకత్యమని పురవాసులు వ్రాసికొనుచున్నాడు.

వృత్తాంత లేఖలు

తెనాలి వార్తలు.

(ఒకవిలేఖను కడవండి)

వామకరణ మహోత్సవము:— తెనాలి సమావేశము వివాహరహితు గ్రామములో నుమాన రెండుసంవత్సరముల క్రిందట కమ్మకులజాలకు జేయ. శ్రీమత్తుగాని కొమారె సా. రాఘవమ్మ గారికి, ఆ గ్రామమున గావదివ్యా వివారములకు చింతలపూడి. వేంకటప్ప గారికి వ్యయన వివాహమునోత్సవము జరిగియుండెను. ఈదంపతుల కిత్తడోక మొగతవు జనించెనయి, తలిదండ్రులూ బాబునకు, కంగడేబ్రహ్మ సమాజముతనాపదకు రామమోహను చేతుతో ఈనెల 16 తేదీన వామకరణ మహోత్సవము గానించిన యొక వెట్టుటకు మిక్కిలి సంకసించుచున్నాడు. తాత జేయ. శ్రీమత్తు గారు సంఘసంస్కరణ ప్రియదగుటచే, బానిసములకు యంత్ర కంత్రిలుల కొంత అధికధన వ్యయముచేతు. వీరు లకు కుంటివాకిరి, గుడ్డివాకిరి మతీతర వికలాంగులకును అన్నవస్త్రదానములు మిక్కిలి యువాబుద్ధితో జేయుచిరి. పిమ్మట బాబుడకు రామమోహనుచేరవో పతనమందెర ముప్పుపడుకొనింది జేయ. శ్రీమత్తు గారును ౧౦-౦-౦ యకు; వారిభార్యలు. వేంకటమ్మమ్మగారు. య 3౦ యకు, తలిదం ద్రులు మొత్తము య ౧౦౦ యకు, చందావేసి. జేయవారి కుటుంబమున కాత్తసంఘటలకుజట్టి, అంబాళు గారు తమగృహములో కొంతభాగము చుందిరముపయోగము నిమిత్తము వాగ్ధ త్తముచేసి పెద్దల నేమియు కరునాక జరిగిన సభలకుకదింది. వారిలో ముఖ్యము వేదపండితులగు మంధం పట్టపాకధానులు గారు, వేదముత్రులులలో గొన్నిటిజరిది స్వయంవరములు చేయు ఆచారము వ్రాసేసాంతువులలో సామాన్యముగాను, దెసి, యాదానారణ పూర్వకముగా దృశ్యకరించి, అట్టిదంధ తులెత్తుచు దృఢ కాములకు శిశువులకుయూదెసియు, ఇచ్చి టియకాలవరణములు ఆతిబాంబునివాదముల కలన చాలభాగముగలుగుచున్నరయి, సభికులనునలులకు నంటునట్లు మధురముగా ఉపన్యసిందిరి; తనవాత కృంగరపు, సాంబత్తు పంతులుగారు శ్రీవిక్రమ కుండి గంభీరమైన యువశ్యాక మొక గి; పిమ్మట డి. సి. దల్లి ము, ఉద్యోగియులకు సత్కర్త యా లోబునాపాదుగాను కొన్ని హాస్యసభలయలజరిది సభికులను కడుపుబ్బనవ్వునట్లుచేసి, పిమ్మట రామమోహను రాముల జీవితమును గురించి సంక్షేపముగా నుపన్యసిందిరి.తనవంతురము జేయ శ్రీమత్తుగాని గుండి యుచ్చడించిరి.

కృష్ణ వివాహములు.

తెనాలి సమావేశములలో భార్యా వియోగులకు కృష్ణుల బాధ మిక్కిలముగా వున్నది. నుమాన వెలదినముల క్రిందట నొక కృష్ణ పికాచము కామాధుండై, పరునేకు సం కంవత్సరముల యీసుగల తన కోవలిని మానభంగము గానించుటకు ప్రయత్నించగా, ఆమె నిరాకరించెంటి. అందు కామె భర్తయను మామములు ఆమెయందు వ్యతిరేక వాదముతోప గాను చేసి ఒకము వారువట్లు వాది. మటువటి యువము మొక నూతి నామె కుయు లేయచుండెను. పోలీసువారు తన శ్రద్ధసాంపక పోవుటచే వ్యాధి వాచేయరణము నొందెనని వదలివేసిరి. ఈ బాం ఘాతకు డిప్రుకు తన ద్వితీకు వివాహముకొలుపు ధనముచేనివికొని యూరూర దిగి వెండి తేరములు వెట్టి వీరకన్యకుల తలిదండ్రులకు వీడించుచున్నాడు. ప్రక్క గ్రామమున యతియొక కృష్ణ పకుత్తి విభిర యాక వెట్టుటకు వీలులేని బహు ఘోరవిధముల తన కోడలిని హింసించుచుంటియే గాక తన కొమారునకు ద్వితీకు వివాహముకొలుపు సమయము ప్రయత్నింతు చేయుచున్నాడు. వీరందరును ఆ గ్రహమువారును, పూర్వార్చన పరామర్శులు, శ్రీ పురస్కారములను చుండిపహువారు, జీవసంపహదం బ్రాహ్మణులూ శ్రీలవిషయ మిట్టి ఘోర కృత్యములు జరుగుచుండ తక్కిన వారుల నవలసిజేయుచిరి. దయార్థం వ్యాధములకు తలిదండ్రులు ధనకాంక్ష పరకులయి తన కడుపున పుట్టిన ముద్దు బిడ్డల నిట్టి కృష్ణ విగ్రహములకు బిజేయక బాగ్రితతో మెలగుచునని వచ్చుచున్నాడు.

కుష్టుకు తెలము

డబ్బీ 1 కి నెల 0-8-౧ వి. సి. నకా 0-12-0 ఈతెలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుగ కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును. అమృతాంజనముతో 6, కుటుకెట్టిపిడి, మదరాను.

మొదట రాజా విజయరాఘవయ్యగారు చిలకంపాడులో నెలకు రు. ౧-౦-౦ ల జీతముగా గ్రామాద్యోగిగా నున్నారు. వీరు దాదభావముతో శాంతిదేవతకు నమస్కారమును గూడ నధికముగా నభిమానముగలిగి దొండపాడునుండి కెండుమాసముల జీతమును రు. ౧-౦-౦ లను మాతాపుత్రుల పని అగ్గరుగా సంపిరి. దీనిలో రు. ౧-౦-౦ ల బంధకు జాతీయకళాశాలకును కక్కిన రు. ౧-౦-౦ లను ఆంధ్రప్రదేశ్ నిర్వహణమునకును వినియోగింపుదని తోచిరి. ఆపకారమే రు. ౧-౦-౦ లను బంధకుజాతీయకళాశాలవానికి సంపిరియి. వీరు పంపిన మొత్తము వీరియాదానమును పట్టియాచిన చాలామనయురే మేము పంపిండుచున్నామని వీరియువారభావమును కెంతయు సంతసముతో గంపముల నాచరించుచున్నాము. వీరు ప్రాసిన లేఖ చేరక చోట ప్రకటింపబడినది. (ఆం. ప. ౧).

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు భూతభవిష్యత్తదర్శనముల నెరుంగ కోరికగలచేసి మాకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్భుత మునకయి యోగ్యతాపత్రములు మాకు వచ్చి యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు శుభముగల వారందరు వారి యూహలను, తత్ఫలితములను తెలిసికొనగలరు. దూరజేశముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమ ములు, యుద్ధసమాచారములు, వర్తకమున లాభ నష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరిత్యాగఫలితములు, ఉద్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము తృప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

అద్ద చక్కని నీరు అద్దము 6 0 0
నీరు అద్దము 6 9 0
సామాన్య అద్దము 2 9 0
ఈ త్రికాల అద్దము భావలో వ్రాయవలెను.
ఆపాఖ్యాని వాగ్దేవీ ఫలెల్,
కరంసాద్. ఆనందమార్గముగా, కైరాట్లా
Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad.
Via Anand Kaira District

మద్రాసు నస్యము.

మ. ఆ. మ. ఆ.
మేలైన మద్రాసు నువాననస్యం పెద్దబుడ్డి 0-4
నస్యం శేరు 1-కి 0-12 చిట్టా దబ్బాబుడ్డు 2-0
చిట్టా (కులములు 120) 8-4 తాంబూలముకు నువానన
వ్యాపారులకు మాత్రం 8-0 పాగాకు బిస్ 1-కి 0-4
అరచిట్టా అందరికి 1-10 చిట్టా దబ్బాబుడ్డు 2-8
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.

యక. శ్రీనివాసయ్య కంపెనీ,

తపాలపెట్టె నెం 188 రు, మద్రాసు.

సర్వరోగ కుశారము.

ఈ క్రింద కనబడిన మందులు కాలదేద భేదములు లేక ఆహారవృద్ధులకు శ్రీపురుష లిరువురును సేవించిన ఎప్పుడును నిరోగులగు నుండగలరు.

మననమంజరి మాత్రము.

40 గల దబ్బాకాయము రూ 1-0-0

రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ

20 చీపాలబార్ కోడు మద్రాసు.

కావలెను.

జంతాను మున్నగు సరకులను అమ్ముటకు ఏజెంట్లును గుత్తగాకొన వర్తకులను కావలెను. రేణుచనక గానుండునువివరములను తెలియగోరువారు 0-4-0 బిల్లులను చేర్చి పంపవలెను.

డిమ్యూనుయల్ కో ఆపరేటివ్

ఏజెన్సీ మద్రాసు.

వనౌషధి సారసపరిలా

ఇది దేహమునందుబుట్టు పెక్కురుగడ్డలను మరీయు సకల చర్మరోగములను హానికేరును. కీళ్లనాట్లు, పాతవాాయపునాట్లు నీగనపట్టు, రక్తవికారములగుగలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినికల్పించును. వాడెంతకు వులకు పుష్టినిగలిగించును. పెక్కురు కుద్దికములు వృద్ధి కలుగజేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన లోడనే శరీరము బాగుండును. సీసా కల రూ 1-4-0.

కుష్టుకుమందు:- ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదర్చును. భారతవధునల్లి (తాగు బతుకు మందు) నాగల్గితైలము వైపుతకు మందు. ఈ రెండుకని నెలరోజులకు సరిపాపుచుండు 5-0-0.

ప్రాప్తిటరు:- వి. డి. సావంత్, 68 కె. కనకవాడి, నం. 2, బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT Panaswadi, N o. 144 No. 2, Bombay.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారు పైకిబ్బు, కాన్పు, ప్రయాణికులకు పర్మిట్ కాన్పు, కావలసినవారు ఈ క్రింది ఆద్రెసుకు వ్రాయును.
ఈ కంపెనీవారు ఆంధ్రప్రదేశ్, విశేష కాలము నుండి మోటారు రక్తమున ప్రసిద్ధి కెంది మహారాజులు, రాజులు, జమీన్దారులచే అభిమానింపబడినవారు. మీకు క్రొత్త కాన్పుగాని, పాత కాన్పుగాని మంచివిగాను తీసివెళ్ళగలరు. తిరుగ మీ కాన్పును కావలసినయెడల అమ్మియివ్వగలరు. ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చుటమాత్రమే గలదు. మోటారుబుడ్డకు కావలసిన పైర్లు, ట్యూబులు యితరసామానులు యావత్తును మీకు చాకగా అమ్మగలరు. మోటారుబుడ్డు అడ్లికి యివ్వ గలరు.

గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

కీర్తి శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0, 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము,

హనువాట్టు నెం 212, మద్రాసు.

కస్తూరి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సాధికి, బాలింతకు రోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమున కన్న ప్రీయమగుటచేతను, నవనర సమయములందు దొరకుట దుస్తరము. మా డిపొయందలి కస్తూరి యంతరత పదార్థము తేలియును తేర్చబడవు. ఇంత వరకు మా తావునుండి కొనినవారల కీ విషయము తెలిసియున్నది. కొనినవా రొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలరు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని మోసపోరు. తులం 1-కి రూ 30-0-0

అమ్మకాంజనము డిపో, మద్రాసు.

నామకతైలము

కబ్బి 1-కి వెల 0-4-0, 12-కి రూ. 2-10-0

ఈ తైలమును ఒకసారివాడిన నుభవడగలరు. దీని రాదిన మంటయుండదు. చర్మము నలుపెక్కదు.

దంత చూర్ణము.

కబ్బి 1-కి వెల రూ. 0-2-0 12-కి రూ. 1-10-0

ఈ దంతచూర్ణమును మో పండ్లు తోముటకు లావనిగుడ్డుగట్టెనును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవించుకుండును. నోట మర్కంధము లేక యుండును. పండ్లు ముక్కములకలె నేక గానుండును.

సర్వసామాన్యము గ వాడుటకు ఈ యున్నది.

సుఖభోగి మాత్రము.

20 మాత్రముల కబ్బి 1-కి వెల రూ. 1-0-0

కాయము సువాసనమును గలిగియు వాగుగదరికేయును దీనిని తినుచు పుంసలదీనివోడి ప్రైదును కాయవలదును ఇవింకనుకట్టికి శుభముగాని బాధ్యమునుకలె దుడమోగియును.

అమ్మకాంజనము డిపో, హాట్ల, బొంబాయి.

అమ్మకాంజనం డిపో,

7 తంటు శెట్టిపేధి, మద్రాసు.

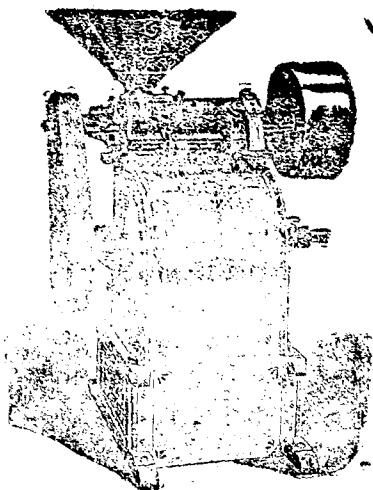
“గార్గన్సు” వడ్డుదంచి బియ్యముచేయు మెషీను.

ఇంగ్లాండులో తయారుచేయబడినది.

సులభముగా తెలిసికొనవచ్చును.

ఘట్టిగా చేయబడినది.

సులభఖర్చుతో పనిచేయవచ్చును.

క్రొత్తమాదిరి.

దక్షిణహిందూదేశమున, మధ్య పరగణాలలో అనేక గ్రామములు పనిచేయుచున్నవి

వివిధభాషలు ఎల్లప్పుడూ వ్రాయును.

కావలసిన సుత్తరములు ముద్రలు, ఖరీదులు,

యూక్లిడ్ గణిత ప్రశ్న తెలియించును

ఓక్సు ఆండు కంపెనీ, ఇంజనీయరులు, 9, బ్రడ్వే, మద్రాసు.

